

ragt ter raadpleging en lezing op de leestafels der Oost- en West-Indische Mailbooten der Kon. Hollandsche Lloyd en der voornaamste Sociëteiten, Hotels, Café's en Leesinrichtingen, zoowel hier te lande als in Oost- en West-Indië.

HET KOLONIAAL WEEKBLAD

ORGAAN DER VEREENIGING

OOST EN WEST

„Het Koloniaal belang is een algemeen Nederland'sch belang“.

opgericht door Kolonel G. E. V. L. van Zuylen, 21 Maart 1900.

KANTOREN:

HOOFDBESTUUR . . . . . HEULSTRAAT 17, DEN HAAG.
VERLICHTINGDIENST . . . . . TELEFOON 4519.

ADMINISTRATIE VAN HET „KOLONIAAL WEEKBLAD“
HEULSTRAAT 17, DEN HAAG, TEL. 4519.

MEDEDEELINGEN of INGEZONDEN STUKKEN moeten worden geadresseerd „aan de Redactie-Commissie“, en gezonden aan de Presidente: HEERENGRACHT 7, DEN HAAG.

Voor Administratie en Verandering van Woonplaats wende men zich tot den Administrateur: HEULSTRAAT 17, Tel. 4519.
Voor Advertentiën tot de DRUKKERIJ TEN HAGEN, NOBELSTRAAT 20, Telefoon intercomm. 2793, beiden DEN HAAG.

N.V. NEDERLANDSCHE IJZERHANDEL Afd. ENTHOVEN

IJzerhandel, Gereedschappen, Complete Keuken- en Badkamer-inrichtingen, enz.
VLAMINGSTRAAT 18 - DEN HAAG - TELEFOON 791

Hofleverancier van H.M. de Koningin.

Speciale Export-afdeeling voor Uitrustingen naar Oost- en West-Indië

HEEREN EN KINDER KLEEDING

PEEK & CLOPPENBURG

KLEEDING NAAR MAAT

INHOUD: Afscheidswaarden. — Vervanging van het Secr.-Penningmeesterschap. — Een geurige kop Thee. — Van „Persinggaban“. — Persoverzicht uit de Indische Bladen en Tijdschriften: Uit de Eur. Pers. — Uit de Ind. Pers. — Lit.-Overzicht. — Suriname. — Curaçao. — Van Vreemde Koloniën en Verre Landen. — Mededeelingen. — Begunstigers, nieuwe leden en contributie-verhoogingen, op peil gebrachte contrib. en abonnem., sedert Juni 1920.

Afscheidswaarden.

Zeer Geachte Medeleden.

Het doet mij meer leed dan ik uitspreken kan, dat ik deze laatste vergadering, waar ik als uw Voorzitter had gehoopt te kunnen optreden, door ongewildheid niet kan bijwonen. Ik ben nu verplicht, schriftelijk van u afscheid te nemen en u mijn grooten dank te betuigen voor de mij gedurende zoo vele jaren betoonde welwillend-

heid. Door die welwillendheid werd mijn taak mij zeer, vergemakkelijkt.

De Vereeniging met zooveel vertrouwen door het echtpaar „van Zuylen“, 21 jaar geleden in het leven geroepen, is opgekweekt onder de gevoelens van dankbaarheid van velen, die het bekoorlijke van Indië, het verrukkelijke van Indië's klimaat en natuur, het goede, het beminnelijke van het Indische

OPLETTEN !! Geeft bij vertrek uit - of naar Indië en VAN IEDERE VERANDERING VAN WOONPLAATS in Indië en Nederland KENNIS aan: Administr. „Koloniaal Weekblad“, Heulstraat 17, Haag

volkskarakter hadden leeren kennen. Weliswaar had de aangeboren trek des menschen naar den geboortegrond, hadden familiebanden hem teruggevoerd naar het vaderland, maar hun geest, hunne gedachten bleven leven in de lieflijke herinneringen aan de schoone dagen, doorleefd in de landen van eeuwige zon en der immer bloeiende natuur. Die band in hun hart vastgelegd tusschen het Oosten en het Westen, kon niet weer worden geslaakt; en het

ENGELSCHE Kleermakerij FA B. SCHOEMAKER

29 Westeinde, - Telef. H. 6252
Den Haag

ENGELSCHE STOFFEN

Lid N.V. Vereeniging Nederlandsche Kleermakerijen

LES MODES CHEZ LAMPE SPUISTR. 8. LA HAYE.

ROBES

COSTUME TAILLEUR-AMAZONE

CHAPEAUX

CAPE PLISSEE

Venduhuis „HOFSTAD“

HUGO DE GROOTSTRAAT 7 Dir. G. TER HEIDE TEL. HAAG 1623
ONDERNEMERS VAN PUBLIEKE VEILINGEN ..... TAXATEURS

N.V. TOT EXPLOITATIE VAN GEMEUBILEERDE WONINGEN

vraagt Gemeubileerde Huizen, heele of gedeelten van Inboedels te koop tegen hooge prijzen. — Brieven onder No. 215 Bureau v. d. Bl.

P. M. Broekmans - Koningsplein hoek Heerengracht - Amsterdam

Gevestigd sedert 1880

Ladies and Gentlemen's Tailor

Gevestigd sedert 1880

Steeds voorhanden het fijnste en allernieuwste voor Dames en Heerenkleeding

Kleeding naar Maat binnen 2 x 24 uur gereed

Stoom-, Wasch- en Strijkinrichting „Fortuna”

Mej. v. d. NEUT - Hoefkade 59

Wascht rein, tegen billijken prijs.

Wasschen en Stoomen van gordijnen, spreien en dekens.

De goederen worden afgehaald te Den Haag, Scheveningen, Rijswijk, Voorburg en Loosduinen.

N.V. WIENER & VAN WITSEN

Gevestigd 1851

Indische Uitrustingen

ROTTERDAM

35 Schiedamsche Singel

DEN HAAG

94 Noordeinde

E. VAN EMBDEN

In- en Verkoop van uitsluitend eerste soort nieuwe en tweede hands MEUBELEN, PIANO's, BRANDKASTEN, KANTOORMEUBELEN, enz.

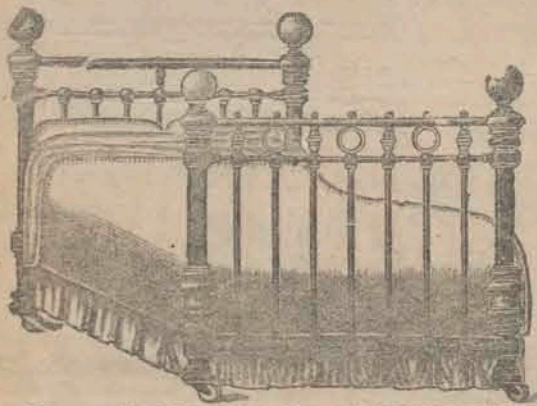
Schiekade 207 - ROTTERDAM - Telef. 10134 (naast Astoria Bioscope)

Th. A. A. SIMONIS,

GROENMARKT 34, over de Prinsstraat.

TELEFOON 2535.

DEN HAAG.

Specialiteit in BEDDEN.

Groete keuze vanaf het beste tot het eenvoudigste.

Magazijn gesloten van half een tot twee uur.

MAISON VAN HAL

Hofleverancier van H.M. de Koningin 103

Reigerstr. 14 BREDA Telefoon 442

Heerenkleeding

Dameskleeding

Indische Uitrustingen

Uniformkleeding

Lid N.V. Vereenigde Nederl. Kleermakerijen.

verlangen botte uit, om hun landgenooten te getuigen van de pracht, van het rijke leven dat gloedvol uitschitterde daar, waar aan gindsche zijde van den Oceaan Neerland's vlag geëerbiedigd werd, om hun te spreken van de edele roeping, die hun was opgelegd door het goddelijk verbond, ontstaan en gerijpt tusschen het volk in het Oosten en dat in het Westen van Groot Nederland, een verbond waarin ten slotte het zielsverlangen is opgewekt om saam te groeien tot één volk, in onderdeelen als die van provinciën onderscheiden, maar in een vereenigd streven elkander steunend en sterkend als leden van één lichaam.

Het is ongeveer 12 jaar, met een tusschenjaar, waarin de heeren Rost van Tonningen en Mr. van Gennep de leiding der Vereeniging hebben waargenomen, dat ik voorzitter geweest ben van uw Vereeniging.

Ik nam die taak op mij in het besef, dat haar grondbeginselen de gedachte inhielden: „Kennis is Liefde”, liefde welke ontstaat door elkander te kennen, elkander te leeren begrijpen, een begripen, dat alle misverstand behoort weg te nemen.

Meer algemeen klinkt de heerschende spreuk: „Kennis is macht”. Ook die is zoodanig uit te leggen, dat de macht liefde kan uitmaken; maar averechts zal de uitkomst zijn, als men kennis beperkt tot de beteekenis om kundigheden voor zich zelve te verwerven, ten einde voor eigen genot het meeste van de aardsche goederen deelachtig te kunnen worden. Wat beleefden wij de laatste jaren? Dat kennis gebruikt, ja misbruikt is, om wapenen te smeden voor helse machten, voor machten die wat schoon en edel is tot vernietiging brengen, onverbiddelijk haat en nijd, boosaardig wantrouwen, al wat des duivels is, zaaien in 's menschen harte.

Dit zou ons bang te moede maken. Maar neen, wij leden van „Oost en West” willen niet versagen. Wij willen ons vaandel hoog houden, en daarin de zinspreuk blijven voeren: Kennis is liefde!

Wij mogen in het afgelopen jaar wijzen op groote toeneming van belangstellenden in onze Vereeniging. Ons ledental is aanzienlijk toegenomen, waardoor ook voor onze financiën een gunstiger uitzicht is geopend, dank zij in het bijzonder den buitengewonen ijver van onze gewezen Secretaris, den Heer Gooszen, die, meen ik, in dat opzicht den wensch van onze propaganda-commissie — mag ik het zeggen? — zelfs overtroffen heeft. Wij zijn hem daar dankbaar voor. Het doet het Hoofdbestuur en het Dagelijksch bestuur leed, zijn kracht in hun midden te moeten missen, maar verliezen doet de Vereeniging hem niet, zijn werkkraft blijft voor de Vereeniging behouden; want hij zal voor haar blijven werken in Indië, waar hij zich opnieuw gaat vestigen.

En, geachte leden, als wij letten op hetgeen het jaarverslag aangeteekend heeft, in 't bijzonder op de stichting van Persinggahan, het tehuis van Ned.-Indische bedienden, verder op het tehuis van Nederlandsche studeerenden, waarvoor de Regeering reeds een plan ontworpen heeft, op velerlei andere onderwijs-inrichtingen, die in overweging of in aanleg zijn, Van Deventerscholen, technische hogeschool, op de Jan Pieterszoon Coen-stichting, al is dat niet enkel het werk onzer Vereeniging, het ligt toch in de richting van het streven onzer Vereeniging, dat ons dus tot dankbaarheid stemmen moet, vooral ook aan de Regeering, die zoo krachtig wil bijdragen tot toenadering, tot versterking van den broederband, door o.m. den weg te effenen om de gewenschte kennis aan te brengen.

Nu ik de voorzitterstaak overdraag aan andere handen, naar ik hoop aan een kracht die dichter staat bij het tegenwoordig Indië dan ik, die daar reeds vele jaren van verwijderd sta, moge ik den wensch uitspreken, mijne leden, houdt in uwe overleggingen en besprekingen, houdt in uwe handelingen, met zelfverloochening, niet ijdel op macht, de spreuk voor oogen:

Kennis is Liefde!

J. P. KUIJPERS v/h Coupeur fir. Domhoff

1ste Klas Inrichting voor:

DAMESKLEEDING NAAR MAAT

Specialiteit in Amazone Costumes

BONTMANTELS EN PELTERIJEN

Den Haag - Oude Molstraat II - Telefoon H. 9320

Moge over de wereld spoedig de goddelijke schap der naastenliefde alom overheerschen in en Oost, in Noord en Zuid.

Rijswijk, 6 Juli '20.

C. R. BAKHUIZEN VAN DEN BRIL

(Op de Algemeene Vergadering te Haarlem den wd. Voorzitter voorgelezen).

Vervanging van het Secretariaat-Penningmeesterschap

Zooals bekend, vertrok den 3en dezer de heer J. Gooszen, wd. Secretaris-Penningmeester, naar Oost-Indië om aldaar, naast het door hem te bekleden ambt, de functie van Hoofdvertegenwoordiger Oost en West te aanvaarden. Het is overbodig herhaling te treden van de alom erkende verdiensten van dien heer ten opzichte der Vereeniging; zijn ijver en toewijding voor de hem toevertrouwd belangen in warmer Nederland gouden vruchten werpen!

Bij besluit van de op 6 dezer te Haarlem gehouden Algemeene Vergadering werd de door het dagelijksch bestuur voorgedragen benoeming van ondergeteekende tot Secretaris-Penningmeester goedgekeurd en bekrachtigd. Gedurende het interregnum van den afgetredene tot den met 16 Juli optredenden titularis zijn de werkzaamheden, verbonden met het Secretariaat en Penningmeesterschap op de meest loffelijke wijze vervuld geworden door den heer van Haften, aanvankelijk tot opvolger van den Heer Gooszen bestemd. Zeer tot diens leedwezen — maar ook tot dat van het Bestuur — heeft de heer van Haften evenwel gemeend zijn arbeid in andere landen te moeten overdragen. De redenen daartoe goeddeels onafhankelijk van zijn wil — eerbiedig de, zij den heer van Haften openlijk een woord dank toegebracht voor de wijze waarop hij in een altijd lastig — overgangstijdperk den goeden gang van zaken heeft verzekerd.

Zou met deze vermelding van de in den jongstverleden tijd plaats gehad hebbende mutatie in het Secretariaat-Penningmeesterschap van Oost en West kunnen worden volstaan, een enkel woord van den opgevolger, den functionaris dient hieraan toch te worden toegevoegd. Het is dit: Door het vertrouwen der Vereeniging tot zijn huidige functie benoemd, hoopt zich die waardig te maken door naar de mate zijner krachten de belangen van Oost en West te behartigen en te bevorderen.

F. H. A. VAN DER BRUGHE

Een geurige kop Thee.

Wanneer men in Den Haag, moe van 't winkelen of wandelen, verlangt naar een kop thee, dan kan men verlangen worden bevredigd, o zeker! De vraag is: op welke wijze? Stelt men in dit opzicht hooger eischen, welnu dan zij hierbij medegedeeld, dat de beste adres daarvoor zonder eenigen twijfel is: „Boeatan” in de Heulstraat 19.

Bij Boeatan, in het Centrum van de stad, drinken men in de gezellig ingerichte theesalon een kop overheerlijke, geurige, onvervalschte, echte thee à raison van f 0,20.

Wenscht men een pakje mee naar huis te nemen dan is de prijs f 1,05 per half pond.

Vóór of na het theedrinken heeft men gelegenheid in de toonlocalen van Boeatan de collectie Oost-Indische West-Indische kunstnijverheid en huisvlijtartikel te bezichtigen en desgewenscht te koop, daarvoor zich o.a. bijzonder eigenen tot gelegenheidsgeschenken.

PERRY & CO.

Kalverstraat 93-95-97-99 - AMSTERDAM

ARNHEM - UTRECHT - 's-GRAVENHAGE

HUTKOFFERS

's-Gravenh. Muziekschool
„DE TOONKUNST“
 Prins Mauritsplein 21 Tel. S. 477
 Spreekuren dagelijks van 10—1 en 2—6 uur.
 Directeur: JAMES ZWART.

Behave volledig onderricht aan Dilettanten en Eerstbeginnenden, ook gelegenheid tot Vakstudie.
DAGELIJKS KUNNEN AANMELDINGEN GESCHIEDEN.
 Klavier, Orgel, Solozang, Viol, Alt, Cello, Compositie, Dirigeerkunst: 1 uur per week f 80.—; 2 uren per week f 150.— per jaar. Samenspel f 40.—; Harmonie en Contrapunt f 50.—; Muziekgeschiedenis f 25.—; Voordrachtskunst en Declamatie f 50.—; Meth. Spreken f 50.—; Fransch, Duitsch en Italiaansch f 50.— p. j. Orkestklasse 1 maal p. w. 2 uren, voor leerlingen der school f 10.—; leerlingen buiten de school f 15.— p. j. Het onderricht wordt uitsluitend door eerste, gediplomeerde krachten onderwezen; de leerlingen worden individueel behandeld; het geheel staat onder voortdurend toezicht van den Directeur, die alle verantwoordelijkheid voor de te geven lessen draagt, waardoor steeds de beste resultaten worden bereikt.
VRAAGT PROSPECTUS!!!

Van „Persinggahan“.

Bureaus-Bureau en Tehuis voor Nederl.-Indische Bedienden van de Vereeniging „Oost en West“, v. Boetzelaerlaan 2, Den Haag, Tel. Schev. 248).

VERSLAG OVER 1919.

Persinggahan is het eerste officieele Tehuis voor hier lande vertoevende Ned.-Ind. bedienden. Ofschoon meerendeel hunner een goede behandeling van de zijde van hunne meesters ondervond, en hulpvaardige menschen, zooals mevr. M. ten Bosch-Boscher te 's-Gravenhage, steeds klaar stonden om zich het lot aan zich zelf overgelaten Indische bedienden aan te trekken, bleek meer en meer dat een officieele inrichting, waar deze — ver van hun land verblijvende — personen met raad en daad zouden kunnen worden bijgestaan, geen overbodige weelde genoemd zou kunnen worden. Verwondering behoeft het daarom niet te baten, dat de Vereeniging Oost en West reeds sedert jaren de oprichting van een zoodanig Tehuis beoogde. Maar hare geldmiddelen echter niet toelieten het plan uit te voeren te leggen, wendde zij zich ten slotte voor deze aangelegenheid tot den Minister van Koloniën, die haar in overweging gaf ter zake overleg te plegen met den heer G. J. Oudemans, aan wien van Regeeringswege de behartiging van de belangen der Inlanders in Nederland was opgedragen.

Bij het overleg, dat daarop den 25sten Juni 1917 plaats had en waaraan van de zijde van Oost en West werd deelgenomen door mevr. ten Bosch-Boscher, en de heeren Ch. R. Bakhuizen van den Brink, R. Zuyderhoff, E. F. Groosz en Prof. C. W. Weijs, deelde de heer Oudemans mede, dat hij reeds, voor dat hij van het plan van de vereeniging Oost en West had kennis genomen, aan den Minister van Koloniën had voorgesteld voor de inrichting van een Tehuis voor Ned.-Ind. bedienden gelden op de Indische begrooting voor 1918 aan te vragen, en stelde hij, in verband daarmee de vraag, of de vereeniging Oost en West eventueel bereid was het beheer over die instelling op zich te nemen. Op deze vraag werd een bevestigend antwoord gegeven. Bij die gelegenheid deelde de heer Oudemans tevens mede, dat het hem gelukt was in den heer F. de Munnik, gewezen zendeling, een geschikt persoon te vinden, die bereid was de directie van het Tehuis te aanvaarden, daarin bijgestaan door zijn echtgenote.

Bij de Indische begrooting voor 1918 werden daarop door den Minister van Koloniën de voor de inrichting en exploitatie van de instelling benodigde gelden aangevraagd. Nadat deze waren toegestaan, werd door de vereeniging Oost en West eene commissie in het leven geroepen, waaraan het algemeen beheer van het Tehuis werd opgedragen. In deze commissie, welke den 23sten Juli 1918 werd ingesteld, werden benoemd de heeren R. Zuyderhoff, H. V. Baron Bentinck en G. Henning, onderscheidenlijk tot voorzitter, ondervoorzitter en penningmeester, en mevr. D. Raedt van Oldenbarneveldt-van Maarseveen en Dr. G. A. Rademaker tot gewone leden, terwijl als vertegenwoordiger van de Regeering met adviseerende stem daarin zitting nam de heer G. J. Oudemans.

Op voorstel van de commissie werd door de vereeniging Oost en West aan mevrouw M. ten Bosch-Boscher het eerevoorzitterschap van de commissie aangeboden en zulks als blijk van waardeering voor alles wat zij gedurende een lange reeks van jaren had gedaan in het belang van de in Nederland vertoevende Ned.-Ind. bedienden. Voorts werd op voorstel van de commissie de heer F. de Munnik tot Directeur van het Tehuis benoemd. Beide benoemingen werden aangekondigd.

In de eerste plaats had de commissie uit te zien naar een behoorlijke woning voor het Tehuis, hetgeen geen gemakkelijke taak bleek te zijn. Na veel zoeken viel haar keuze op het perceel van Boetzelaerlaan 2, dat met eenige verbouwing en verbetering wel geschikt was te maken, zoodat het ruimte zou bieden, behalve voor een kantoor van den Directeur en een recreatiezaal, om 15 bedienden te herbergen en den Directeur met zijn gezin te huisvesten. Dit huis moest worden gekocht.

Aangezien daarvoor geen gelden waren uitgetrokken, stond de commissie voor een moeilijk vraagstuk, dat op de volgende wijze tot oplossing is gebracht. Het perceel is aangekocht door het Weduwen- en Weezenfonds voor Europeesche burgerlijke ambtenaren in Ned.-Indië en zal in eigendom overgaan aan Ned.-Indië tegen vergoeding van de betaalde koopsom met inbegrip van de bijkomende verbouwingskosten en een rente van 5 pCt. 's jaars gedurende de afbetaling, welke in gelijke jaarlijksche termijnen van f 2300.— zal geschieden.

Ten einde de verbouwing en inrichting vlot te doen verlopen, werd door de Commissie van Beheer benoemd een sub-commissie voor de verbouwing en inrichting, bestaande uit mevrouw Raedt van Oldenbarneveldt, Dr. Rademaker en den Directeur.

Ofschoon het geheele werk op 28 Januari 1919 nog lang niet was voltooid, kon de Directeur toch reeds op dien datum het voor hem bestemde gedeelte van het perceel betrekken.

Het mag zeker wel als een bijzonderheid vermeld worden, dat reeds op den 2den dag van het verblijf van den Directeur in het Tehuis een dringende aanvraag kwam om een baboe op te nemen.

Daarop was niet gerekend. Dit was echter geen verhindering haar dadelijk op te nemen; ja, het was een reden tot blijdschap, dat al zoo spoedig van het Tehuis gebruik werd gemaakt. Sedert de komst van die eerste baboe is het Tehuis geen dag zonder inlandsche logé's geweest.

In April kon de sub-commissie voor de verbouwing en inrichting mededeelen, dat het Tehuis gereed was om officieel geopend te worden. In de beneden slaapkamers waren 2 bedden voor mannelijke bedienden, en boven, op de kamers voor baboe's bestemd, stonden 3 bedden. Voorloopig dacht men daaraan genoeg te hebben.

Op de commissievergadering van 5 April 1919 werd de sub-commissie voor verbouwing en inrichting door den voorzitter dank gezegd voor den ijver en de toewijding waarmee zij zich van de haar toevertrouwde taak gekwetend had. Op die vergadering werd ook de naam voor het Tehuis vastgesteld, n.l. „Persinggahan“, het zuiver Maleische woord voor het in Ned.-Indië, onder Europeanen meer bekende woord „Pasanggrahan“.

De officieele feestelijke opening had, onder veel belangstelling, plaats op Zaterdag 3 Mei daaraanvolgende. Onder de aanwezigen werden opgemerkt de heeren Dr. E. Moresco, vertegenwoordiger van den Minister van Koloniën, Mr. D. Fock, voorzitter van de Tweede Kamer der Staten Generaal, en Mr. J. A. N. Patijn, burgemeester van 's-Gravenhage.

Nadat de voorzitter van de vereeniging „Oost en West“, de heer Bakhuizen van den Brink, de openingsrede had uitgesproken, vertolkte de heer Moresco de wenschen van den Minister van Koloniën, waarna de heer Zuyderhoff, voorzitter van de Commissie van Beheer, dank betuigde voor de moedige wenschen en beloften voor het nieuwe Tehuis geuit.

Bij de opening waren 3 baboe's in het Tehuis rehuisvest en op 30 December werd No. 46 in het register van opgenomen bedienden ingeschreven. 38 hadden er op 31 December het Tehuis reeds weder verlaten, zoodat op het einde van het jaar 8 bedienden huisvesting genoten.

Het aantal inwonenden was aan groote afwisseling onderhevig. Het kleinste aantal, sedert de opening, dat tegelijk een onderkomen vond, was 3 en het grootste 12.

Er moesten daarom al spoedig na de opening meer bedden worden aangeschaft.

Verreweg het grootste gedeelte van de bedienden werd in het Tehuis opgenomen op verzoek en voor rekening (f 2.— per dag) van de familie, waarmee de reis naar Holland was gemaakt. De overigen waren daklozen. Voor hen vooral was het Tehuis een groote uitkomst.

Van de gelegenheid om in de recreatiezaal den vrijen tijd door te brengen werd door in 's-Gravenhage in dienst zijnde bedienden ruim gebruik gemaakt. De eerste weken liep het niet druk, maar het duurde niet lang of er waren 's avonds een 15 tot 20 gasten aanwezig. Koffie en thee werd kosteloos verstrekt en de gasten, die 's middags aanwezig waren, wat vooral des Zondags nog al eens voorkwam, aten vanzelf „een bordje rijst“ mee. Zoo leerden de inlandsche bedienden Persinggahan beschouwen als hun Tehuis, waar zij altijd welkom waren. En wanneer zij hun wenschen of bezwaren wilden kenbaar maken, wisten zij, dat bij den Directeur of zijne echtgenote ten allen tijde een open oor te vinden was.

Behalve ter mededeeling van meer intieme aangelegenheden, kwamen de bedienden ook naar het Tehuis om zich bij den Directeur aan te melden voor de terugreis naar Indië. Zoo werkte Persinggahan ook als arbeidsbeurs. Het aantal aanbiedingen, zoowel persoonlijke als schriftelijke, bedroeg van af de opening tot ult. Dec. 137; terwijl er in dien tijd 194 aanvragen om een bediende binnen kwamen. De aanbiedingen waren, op een enkele uitzondering na, alleen voor de reis naar Indië; de aanvragen daarentegen kwamen veelal van dames, die gaarne een baboe wilde huren om hier te lande dienst te doen als dienstbode. De vraag naar zeebaboe's was, vooral in het laatst van het jaar, veel geringer dan het aanbod en het duurde daarom soms eenigen tijd voordat een familie voor de terugreis re-

MAISON VAN DOOREMAALEN
 MAURITSKADE 75 DEN HAAG TEL. 7147

Elegante DAMES- en HEERENKLEEDING NAAR MAAT, met en zonder bijlevering van Stof.

Het Colbert-Costuum van Engelsche stof en zeer goed passend, leveren wij direct uit den voorraad à f 60.—.

Wij sluiten hoogst voordelinge Abonnementen

CHIRURGISCHE INSTRUMENTENFABRIEK
MARTIN LOTH

Westerstraat 14 UTRECHT (Holland)

SPECIALITEIT Complete installatie van Operatie-, Sterilisatie- en Verbandkamers, Instrumentenkisten voor schepen, Plantages en Mijnen

Export O. en W. Indië, Z.-Afrika - Catalog. op aanvraag

Firma H. RAHR, Utrecht

ACHTER ST. PIETER 4 TELEFOON 443

OPGERICHT 1835.

Piano- en Muziekhandel.

GEBRS. VLES - LEIDEN

Kleermakerij

BREESTRAAT 177 TELEFOON No. 393

Steeds de nieuwste Engelsche Stoffen

in groote keuze voorradig.

Uitrustingen voor Indië

OLYMPIA THEATER

Prins Hendrikplein 3 - Tel. H. 9521

Programma vanaf 23—29 Juli.

Een buitengewoon Programma met als Hoofdnummer:

Bloedige Paalen.

Drama in 4 Acten.

In den Hoofdrol SESSUA HAVAKAWA.

WEEK-REVUE

met onze speciale Variété-Atractie en eigen opname van Hollandsche Actualiteiten.

Hoe ROBBY het flirten afleerde.
 Cristie Comedie.

HET IDEAL M. CASEN.

Burlesque Comedie in 2 Acten.
 FOX FILM.

UIT DE INSECTEN-WERELD.

HET GROOTE KOOLWITJE.
 Wetenschappelijke opname, vervaardigd door GAUMONT.

Dinsdagavond niet rooken.
 Plaatsbespreken ook per Telefoon.

C. P. A. NICOLAI

DUNKLERSTRAAT 33 - TELEF. H. 7057

hoek Valeriusstraat.

Specialiteit in Heeren-Modeartikelen

Raime keuze. Nieuwste Modellen.

KON. ERK. PITMANSCHOOL

Staatsblad 37.

DEN HAAG, Regentessepl. 26 - Mauritsweg 30, ROTTERDAM

Stenografie, Machineschrijven, Talen, Correspondentie, Boekhouden, Staatsinrichting.

KANTOOR- en HANDELSOPLEIDING.

Directeur-Gen. T. V. D. VEEN.

Zuid-Hollandsche Brood en Beschuitfabriek

WALDORPSTRAAT 16—22

's-GRAVENHAGE

TELEF. 1163

Beveelt zich bij Uwe
Leden aan.

Behalve GOED BROOD
wordt U een dividend
van 5 0/0 gewaarborgd.

Electro-techn. en Mechanisch Bureau „HOLLAND”

ANNASTRAAT 17 - DEN HAAG - TEL. H. 4738

2 x bellen.

Electriciteit op elk gebied.

Groote keuze Electriche Ornamenten, enz.

Baden, Geysers, Waschtafels.

**INDISCHE
UITRUSTINGEN**
VOORDEELIGST
ADRES:
**AU BON
MARCHE**
A. DE VRIES & ZONEN
AMSTERDAM
ROTTERDAM
DEN HAAG
UTRECHT
BAARN

Firma A. L. J. en W. DE HAAS

Vleeschhouwer Kofleverancier

Wagenstraat 35a, 'S-GRAVENHAGE, Tel. H. 882

vonden was. De baboe's, die bereid en in staat waren in Nederland als „noodhulp” dienst te doen, vonden echter spoedig een tijdelijke betrekking. Aanbiedingen en aanvragen werden in den regel naar volgorde behandeld. In dringende gevallen moest echter wel eens een uitzondering worden gemaakt.

Voor ziekten, enkele lichte ongesteldheden niet medegerekend, bleef Persinggahan gelukkig gespaard.

De Commissie van Beheer hield in dit eerste tijdperk 6 vergaderingen en het Dagelijksch Bestuur, dat uitgeoefend wordt door den Voorzitter der Commissie en twee harer leden, was elke maand 1 maal in vergadering bijeen ter controleering der administratie en afdoening van loopende zaken.

Uit dit overzicht moge blijken, dat „Persinggahan” beantwoordt aan het doel waarmede het is overicht. En daar de ontwikkeling in dit korte tijdperk van 3 maanden grooter is geweest dan waarop bij de tot stand koming gerekend werd, mag zeker de conclusie worden getrokken, dat het Tehuis voorziet in een behoefte, die grooter was dan zelfs door de oprichters werd vermoed.

R. ZUYDERHOFF, Voorzitter.
F. DE MUNNIK, Secretaris.

Eerste Exploitatie-rekening van „Persinggahan”, loopende van juli 1918 tot ulto Dec. 1919.

Debet.	
Aan	
Gebouw overdrachtskosten	f 490.—
Verbouwing	„ 6665.69
Inrichting	„ 12130.92 ⁵
Bedrijfskosten	„ 3100.34 ⁵
Tractementen	„ 4041.64 ⁵
Saldo	„ 99.72 ⁵
	f 26528.33

Credit.	
Per	
Subsidie	f 20000.—
Interest	„ 99.33
Vergoeding voor logies	„ 1281.—
Wed. en Weezenfonds voor verbouwing	„ 5148.—
	f 26528.33

Balans.	
Aan	
Ned. Handel Mij.	f 3679.09
Meubilair	p. m.
	f 3679.09

Per	
Diverse crediteuren	f 3579.36 ⁵
Exploitatier rekening	„ 99.72 ⁵
	f 3679.09

S. E. en O.
Den Haag, Maart 1920.

R. ZUYDERHOFF.
F. DE MUNNIK.

Persoverzicht uit de Indische Bladen en Tijdschriften.

UIT DE EUROPEESCHE PERS.

Machtsvertoon . . . .

„Het vertoon van de oorlogsvlag elke twee of drie jaren in de groote havenplaatsen kan het Hollandse gezag wel degelijk baten. Want de openbare meening in Ned.-Indië wordt gevormd in de groote kustplaatsen en vandaar binnenwaarts gedreven.” Aldus het oordeel van enkele Kamerleden in de afdelingen.

Naar aanleiding hiervan zegt de „Sum. Post”: Dus zijn deze Kamerleden voor den afbouw van de beide beruchte kruisers, welke onzen beschavingsarbeid in den archipel zullen moeten helpen schragen. Wij willen hopen, dat deze kostelijke woorden in de openbare zitting van de Tweede Kamer herhaald zullen worden. Dan weten we ten minste, wie in den jare 1920 nog met dergelijke principes in zijn hoofd rondloopt. Beschavingsarbeid in één adem genoemd met kanonnen en kruisers. En geloófd, dat

Instituut W. G. TAANMAN

INTERNAAT EXTERNAAT
de Perponcherstraat 105 de Perponcherstr. 101-103

- Afd. A. Opleiding voor eindexamen H. B. S. 5-j. c. Inst., voor de Marine Milit. Academie, Cand. O.-1. ambtenaar.
- Afd. B. Opleiding voor Staatsexamen A. en B.
- Afd. C. Opleiding voor Cadettensch., Zeevaarisch., Middelh. Kol. Landbouwsch., Machinistensch., enz.
- Afd. D. Lager Onderwijs voor Leerl. van af 6 jaar. Opl. 1ste kl. Gymn. en H. B. S.

Hammond School en COPIEERRIJCHTING

Terwenakker 11a - Tel. 3117 - Rotterdam
(Ruys' Handelsvereniging) beveelt zich beleeft aan als oudste inrichting op dit gebied voor de levering van correct schrijf- en copieerwerk.
Strengste discretie verzekerd.

de Inlander zich thans nog zal vergapen aan kleinen kruiser in een der havens van Priok of Sabaya, terwijl hij er, zoo hij wil, dagelijks grootere ziet verschijnen, in werkelijkheid en op witte doek, dat ook in de binnenlanden trilt en dessaman de geweldige dreadnoughts van onze vanden Japan, Engeland en Amerika laat zien.

't Idee is werkelijk kostelijk van primitiviteit. Alsof 't zoo uit de historiebladen van J. P. C. is geknipt. Een poging tot demonstratie van Holland's macht ter zee. Met twee lichte kruisers sloepjes, vergeleken bij de geweldige bakbeest die onze burens er op na houden. De oorlogsvlag de Indische wateren om de bevolking in de kraan van ons gezag te doen gelooven. . . . neen maar, heeren in Den Haag hebben bepaald weer eens leken gegeven, volkomen op de hoogte te zijn.

Als ze hun zin nu maar niet krijgen. Want niet wáár, dat Indië kruisers noodig heeft om beschavingsarbeid te voleinden. Holland heeft kruisers noodig om Indië eventueel te verdedigen. kan. Maar laat 't dan ook worden gezegd. En Holland die indrukwekkende scheepkens dan zelf betalen. En niet Indië met de kosten belasten.

Wat wij hier in Indië noodig hebben om rust te kunnen voortwerken en in 't belang van dit land werkzaam te kunnen zijn, is niet de oorlogsvlag op 't water, ook niet te land, maar is 't ge-noodig om scholen te bouwen, goede woningen, vens, spoorwegen, om de verschrikkelijke ziekte die de volkskracht ondermijnen, te bestrijden, om rechtspraak op het vereischte peil te brengen, goede politie, desnoods een politie-leger op de te houden, ten einde de veiligheid van have en go te verzekeren, een sociale wetgeving in 't leven roepen, enz.

Op die n beschavingsarbeid behoort ons gezag rusten. En niet op de vlag van een kruiser!

Het Ingenieurs-Congres.

Alle bladen geven uitvoerig weer de verslag van het Ingenieurscongres te Batavia. Ook „Loc.”.

Het geldt hier een primeur voor Indië, zegt blad o.a., die door de heele internationale technische wereld zal worden erkend. Het is het eerste internationale ingenieurscongres, dat in de A z i e wordt gehouden, het eerste officieele rendezvous der mannen van de techniek in „de nieuwe landen”.

De ingenieurs zijn de opbouwers. In de door oorlog geteisterde oude wereld zijn zij de geroepen her-stellers, die het bedrijfsleven weder in zijn voegen hebben te zetten. In de nieuwe landen, die aan het begin staan van een niet te schatten ontwikkeling zijn zij de opbouwers van nieuwe economische constructies, die bij zullen dragen tot herstel van het gestoorde wereldevenwicht. In een tijdperk dat productie en productenverspreiding een levenskwes-tel van de menschheid is, behooren de ingenieurs tot de redders van het ontredderde, de bronboorders van nieuwe waarden.

„De hulpmiddelen en voortbrengingskracht van het land te versterken, ten einde zijn economische positie stevig te bevestigen”, zoo gaf de landvoogd in zijn toespraak tot de congressisten het streven weer van het Nederlandsche bestuur in Indië. De ingenieur Damme wees als congres-voorzitter op de toenemende sociale beteekenis der taak van den ingenieur, die bij al wat hij schept een voorstelling moet hebben van het tempo, waarin zich het mensch-schappelijk leven wijzigt.

Welnu, deze mannen, van wier kunde en inzicht in komende jaren tot heil der menschheid steeds meer zal worden gevergd, in congres bijeen te wagen ter verruiming van hun technische blik en verdieping van hun sociaal besef, schenkt het gevoel, dat Indië op dit gebied zijn tijd begrijpt. De komst eener uitgebreide afvaardiging van het bestuur der Filip-pijnen vormt daarvan een erkenning ook van buiten af. En Batavia, „Koninginne van het Oosten”

TUINARCHITECTUUR

N.V. Clingendaalsche Kweekerij
CLINGENDAAL Eigen Kweekerij Den Haag

Adverteeren doet verkoopen.

Zeebaboe's en Jongens beschikbaar.

203

Te bevragen in „PERSINGGAHAN”

Advies-Bureau en Tehuis voor Nederl.-Ind. Bedienden
v. Boetzelaerlaan 2 - Tel. Sch. 248

heeft dan ook terecht het eerste Aziatische ingenieurscongres geestdriftig begroet.

Boedi Oetomo.

Op de jongste algemeene vergadering van B(oe)di O(otomo) heeft deze partij te beslissen gehad over de vraag in hoeverre zij zich wil aansluiten bij de politieke concentratie. Uit het omstandig verslag in de Pers, blijkt dat Boedi Oetomo slechts te vinden is voor een gescheiden samengaan met een verbond van uiterst linkschen, waarvan het den revolutionairen tendenz vermoedt, al meent het dien nog niet te kunnen bewijzen. Het „getrennt marschieren, vereint schlagen” schijnt Boedi Oetomo de juiste houding toe.

En inderdaad, zegt de „Loc.” Wordt Boedi Oetomo door zijn sentiment vanzelf gedreven in de richting der uiterste linkerzijde — de „sini”-partij, zoals dat in het koloniaal politiek jargon is gaan heeten — het verstand der meer ontwikkelden, waaruit deze partij grotendeels bestaat, waarschuwt tegen een te innige vereenzelving met een groep, die enkel sentiment tot richtsnoer neemt. Zoo wil B. O. dan ook slechts een voorwaardelijk toetreden, uitdrukkelijk vooropstellend behoud van eigen wesen, afwijzend al wat niet past in zijn eigen parlementair program, opeischend behoud van eigen zelfstandigheid in den Volksraad.

Aan dit besluit ging vooraf een debat, waarin de motieven voor deze slechts voorwaardelijke toetreding werden neergelegd. De meening der meerderheid laat zich misschien het beste samentrekken in deze uitspraak van den voorzitter van het hoofdbestuur: „de weg naar ontwikkeling en vrijheid staat open door middel van de scholen en de lokale raden.” Dat is dus de evolutionaire weg.

Men kan verwachten, dat door de politieke concentratie geen voorwaardelijke toetreding zal worden aanvaard. Aan deze vrijheidlievende zijde pleegt men sterk te werken met de categorische imperatief. Maar dit zal B. O. dan niet schaden. Het zal zijn krachtig vooruitstrevende politiek zelfstandig kunnen voortzetten en winnen aan sterkte en gezag naar mate het meer toont te bezitten een eigen, aan zich zelf helder, politiek karakter. Het zijn op den duur niet de meelopers, die zich in de politiek het best weten te doen gelden, doch zij die rustig en zelfbewust voortgaan op een eigen weg.

De opoffering.

Het „N. v. d. D.” vernam, dat het afdelingsbestuur te Weltevreden van het (Indo) E(ropeesch) V(erbond) van het Incassokantoor..... 358 kwitanties onbetaald had terug ontvangen. De eerste maal reeds 358 kwitanties onbetaald geretourneerd!..... Misschien is het nog een succes, dat niet alle kwitanties onbetaald bleven merkt het blad op, want er zijn ter plaatse wellicht meer dan 400 leden. Maar hoe het zij: het begin is weinig bemoedigend.

Dit bericht verwondert de „Java Bode” in geen deele. Het blad schrijft: Wie de oorzaken wil opsporen heeft het bedroevende feit te constateren, dat de Indo-Europeaan niet de opoffering kent.

Weer kunnen wij te rade gaan bij de moderne vakorganisaties, ook die van Nederland, waar jaren lang de arbeider zijn contributie betaalde, zonder dat hij de resultaten van zijn lidmaatschap zag. Hij kende het altruïsme, het zich geven voor anderen, zonder direct aan zich zelf te denken. Hij contribueerde voor de toekomst, voor een betere maatschappij, zij het niet voor hem, dan voor zijn kinderen.

De Indo-Europeaan, evenals de Inlander, kent nog niet het zich geven voor het algemeen belang. Het Individualisme doet in Indië veel kwaad.

Wij zien het bij de pogingen om coöperaties op te richten, wij zien het ook weder bij het I. E. V. Het gevoel tot de groote massa te behooren, welke tot plicht heeft zich zelf een betere toekomst te verschaffen, ontbreekt. De groote drang, om de toekomst zelf te maken, is niet aanwezig. Men wil dat enkele voormannen er voor zorgen, maar zelf de hand aan den ploeg slaan doet men niet. (De zoo vaak ver-

Kon. Eindhovensche Stoom- & Handweverij
VAN DIJK & Co. EINDHOVEN EN BRUSSEL

Leveranciers van H. M. Koningin Wilhelmina - van H. M. de Koningin-Moeder en van H. M. de Koningin van Rumanie; eertijds van H. M. Koningin Sophia.

OPGERICHT 2 AUG. 1853. 115
Hotel-Linnen en Tafelgoed met en zonder naam.
UITZETTEN, INDISCHE UITRUSTINGEN
LUIERMANNEN.

N.V. HOOGWERFF, CHABOT & VISSER'S WIJNHANDEL

Hoofdkantoor: ROTTERDAM, Jufferstraat 21c - Tel. 1155

Filiaal: 'S-GRAVENHAGE
Noordwal 4, Tel. 2461

Filiaal: ARNHEM
Eusebiusb. singel 1a, Tel. 195

guede arbeider heeft door zijn organisaties het beste bewijs gegeven wat samenwerking vermag.

Ook het „N. v. d. D.” citeert bovenstaand betoog en voegt er aan toe: Hoezeer het ons spijt, wij kunnen tegen deze woorden niets aanvoeren! Het blad heeft volkomen gelijk! Juist waar het geldt het I. E. V. — door deze Redactie in het leven geroepen — doet de zaak ons leed. Maar kunnen wellicht de woorden van de J. B. hier iets ten goede uitwerken? Wij deden in den loop der jaren zoo vaak een beroep op de Hiergeborenen in verband met het saamhoorigheidsgevoel, en helaas: steeds zonder eenig succes. Zij allen, de Indo's, willen niet inzien, welke belangen hier op het spel staan. Niet voor ons, doch uitsluitend voor hen! Wellicht dat de woorden van de J. B. eenig effect sorteeren. Doch wij blijven vreezen!.....

Port-Saïd en Colombo.

Het is wellicht niet ondienstig, aldus het „Soer. Hbl.”, passagiers nog eens op het hart te drukken, vooral voorzichtig te zijn, indien zij te Colombo of Port-Saïd aan wal gaan, zich niet in te laten met allerlei z.g. gidsen en kleine kooplieden, die het den passagiers zoo lastig kunnen maken. Weliswaar is de toestand te Port-Saïd gelijk wij onlangs meldden, sedert het verblijf der Australische troepen veel verbeterd, doch naar wij thans in de „Times of Ceylon” lezen is de toestand te Colombo nog altijd minder veilig. Zoo werd eenige dagen geleden weder een passagier van een stoomschip gemolesteerd.

Naar aanleiding hiervan schrijft de „Times”: Onze stad heeft, jammer genoeg, een slechte reputatie ter zake en het is aan de politie-autoriteiten om iets te doen ten einde de schaamteloze exploitatie van vreemdelingen langs de hoofdwegen, telkens wanneer een passagiersschip in de haven ligt, te voorkomen. Handlangers van tokohouders en een zekere groep van ricslaw-trekkers meenen met alle menschen van boord vrij spel te hebben, een oordeel, waaraan de doorsnee-passagier met een verwonderlijke lichtgeloovigheid beantwoordt.

Geen Zending in Bantam.

Aan O. E. van der Brug, zendeling-leeraar in dienst van de Nederlandsche Zendingsvereniging te Rotterdam, is toelating verleend tot uitoefening van zijn dienstwerk in de residentie Batavia, Preanger en Cheribon, onder mededeeling dat tegen die toelating bezwaar bestaat wat betreft de residentie Bantam. (Bat. Nvshl.)

UIT DE INDISCHE PERS.

„Luchtzuivering”. In de *Neratja* van 1 April 1920 kan men de mededeeling vinden, dat de voorzitter van de centrale Sarikat Islam, de heer Tjokroaminoto namens deze vereeniging eene klacht heeft ingediend bij den Procureur-Generaal van het Hoog-gerechtshof in Ned.-Indië, waarin de intriges zijn bekend gesteld, welke de verschillende inlandsche autoriteiten, vanaf de loeraks tot aan den Regent van Garoet, in de bekende strafzaak van de afdeling B der Sarikat Islam, op touw hebben gezet.

In die klacht worden alle personen met name genoemd en tevens omschreven de handelingen, waaraan zij zich hebben schuldig gemaakt en welke door den adressant worden gekwalificeerd als te zijn „verboden” en „vuil”.

De rechter heeft dus nu deze zaak in handen en als hij zijn taak ernstig en onpartijdig opvat, dan kan hij de al te vuile lucht in de Garoetsche ambtenaarswereld zuiveren niet alleen, doch ook de Sarikat Islam zuiveren van de blaam, welke op haar geworpen is.

Het Binnenlandsch Bestuur zegt, dat het onderzoek in de zaak van de Afdeling B der Sarikat Islam heeft aangetoond dat dit eene geheime vereeniging is, welke ten doel heeft de omverwerping van het Nederlandsche Gezag in Ned.-Indië en dat de actie van deze geheime vereeniging wordt gesteund door de leiders van de Centrale Sarikat Islam.

Doch de buitenwereld heeft reeds genoeg van de

THE PH. VAN OMMEREN CORPORATION OF NEW-YORK

New York, San Francisco (Cal.),
42 Broadway. 64 Pinestreet.

belast zich met:

Expeditie :: Assurantie
Opslag van goederen, enz. enz.

Nadere inlichtingen worden gaarne
verstreckt door

150

PHS. VAN OMMEREN, Rotterdam.

N.V. Brood- en Beschuitfabriek

„DE OUDE VETTE HEN”

DEN HAAG

bij het Stadhuis

Alle soorten Brood, Beschuit,
Banket, enz.

Lunchroom - Tea-Concert

219

Naamlooze Vennootschap

Luxe-Auto Verhuuronderneming

voorheen P. J. JANSEN.

Enig adres: Koninginnegracht 1°.

(over Hoofd-Ingang Dierentuin)

te 's-Gravenhage.

179

Men lette op de Tel.-Nos. H 851 en H 852

Auto's voor Trouwgelegenheden

... .. en Maand-Auto's ... ..

Dag en Nacht geopend

NAAMLOOZE VENNOOTSCHAP

1/2 DE ERVEN H. VAN DIJK

Hofleveranciers van wijlen Z.M. den Koning

Nieuwe Gracht 6 - Tel. 3416

UTRECHT

Leveranciers van Burger-, Militaire-
en Marine Kleding

209

Indische Uitrustingen

Reiziger door het geheele land te ontbieden.

KUNSTINSTITUUT

De Scheveningsche Muziekschool

Dir. JOSEPHINE WINTER

16

Keizerstraat 23 - Scheveningen

Adverteeren doet verkoopen

Hotel-Café-Restaurant „SUISSE”
Amsterdam 142
 72 Kamers. Badkamer op iedere Etage.
 Centrum der stad. Dir. H. P. ALBERTS.

Parkhotel
 van Stolkpark, Scheveningsche Boschjes. 170
EERSTE RANGS FAMILIEHOTEL
 Centrale Verwarming, Electrisch Licht, Baden,
 Rustige ligging.
 Bijzonder geschikt voor Zomer- en Winterverblijf.

Hotel VAN DEN ABEELEN
SCHEVENINGEN
 Het geheele jaar geopend.
 Centrale Verwarming - Lift en Baden - Matige prijzen
 175 Aanbevelend, P. ENGELS.

„DE BIJENKORF”
 :: Lunch- en Tearoom ::
 Koude- en Warme Schotels 133
WAGENSTRAAT 45 DEN HAAG

Het meest aan te bevelen
INDISCH RESTAURANT
 LAAN VAN MEERDERVOORT 68, DEN HAAG
 Dagelijks geopend van 12 tot 9 uur.
 Uitsluitend Indische Tafel.
 163 Directeur: J. VAN GEEMERT.

Maison van Wijk
 Obrechtstraat 57 - 's Gravenhage - Telefoon H 2665
 UITZENDING VAN DINERS vanaf f 0.90
 Speciaal ingericht tot het leveren aan huis van
 Dejeuners, Diners en Soupers.
 135 **KOUDE EN WARME SCHOTELS.** J. H. M. KOETS

Het sedert 1911 gevestigde
Indisch Restaurant „Waroong Djawa”
 Kortenaerkade 10, Den Haag, Tel. 4882
heeft geen filialen.
 TEVENS UITZENDING VAN DINERS. 141

Hotel Café-Restaurant
HET ROOMHUIS „BOSCHHEK”
Haagsche Bosch Den Haag
 Eigenaar-Exploitant: H. L. P. ALSEM.
 Uitstekende Keuken
 Gelegenheid tot het geven van Diners
 en Partijen
 Kegelbanen Tennisbanen
 Oprijlaan met Garage 9

Grand Hotel Restaurant „ALLARD”
 Kruiskade 32 - ROTTERDAM - Telef. 12692
*Alle Kamers zijn voorzien van Koud-
 en Warmwateraanleg.* 81
Huis van den 1sten Rang

Garoetsche komedie, welke moet aantoonen, dat de Sarikat Islam eene vereeniging van schavuiten is, welke een gevaar oplevert voor de rust en orde in Ned.-Indië en dus het algemeen belang schaaft. En, om nu waar te maken dat dit niet zoo is, daarvoor is de klacht aan de bevoegde autoriteit ingediend.

De Sarikat Islam is nu als beschuldiger opgetreden en heeft in de klacht met bewijzen gestaafd op welke wijze de Regent van Garoet met zijne ondergeschikte bestuursambtenaren in de afdeling B-zaak met bedreigingen is opgetreden en door misbruik van gezag valsche getuigenverklaringen heeft weten te verkrijgen.

Dit geschiedde door onwettige aanhoudingen in en buiten de gevangenis, vergezeld van het in de boeien slaan, zoomede door het toebrengen van lichamelijke leed of door het kwetsen van de menschen tengevolge van het bezigen van ruwe taal. Ook had het aanjagen van vrees plaats.

Dit alles is in de officieele klacht op zulk eene duidelijke wijze aangetoond, dat het aannemen van eene stilzwijgende houding onmogelijk is geworden en dat de rechter niet kan verklaren dat het administratief gezag heeft aangetoond, dat van al hetgeen is voorgebracht geen woord waar is, zooals o.m. in de Nederlandsche nieuwsbladen is gedaan in den vorm van het opnemen der Aneta-berichten.

De schrijver van dit artikel kan het haast niet aannemen dat de rechter deze klacht zou willen dood-zwijgen en wijst de lezers op de omstandigheid, dat de klacht nog niet lang geleden is ingediend en de rechter zich nog niet openlijk kon verklaren.

Bovendien, vóór dat de klacht bij het Openbaar Ministerie werd ingediend, heeft de heer Tjokroaminota op de onderwerpen, waarvan hier sprake is, in den Volksraad reeds de aandacht gevestigd.

De schrijver van dit artikel is van meening, dat de persoon van den heer Tjokroaminota in zijne aanklacht oprecht is.

En het is wegens die oprechtheid, dat hij het uitschreeuwt, dat hij als getuige de gelegenheid hoopt te hebben den rechter te toonen en toe te lichten, hoe deze zaak van de afdeling B in elkander zit en hoe hij de Sarikat Islam wil schoonwassen van al de leugenachtige aantijgingen, waarvan zij het voorwerp is geweest.

De schrijver, als lid van de Sarikat Islam niet alleen, doch de geheele Inlandsche wereld, vraagt en eischt de bekendstelling van de geheele werkelijke waarheid, welke alleen in staat is de vuile lucht te zuiveren en de vraag te beantwoorden of de Sarikat Islam al dan niet eene slechte vereeniging is.

Aan den rechter staat het thans het antwoord op die vraag te geven.

Wil hij dat kunnen doen, dan zal, naar schrijver's meening, de regent van Garoet, zóólang als het onderzoek van de klacht duurt, zijn Regentschap moeten verlaten.

Want, zóó lang de loerah's hun „Radja” in zijn Regentschap zien, zóó lang is alles mogelijk.

Uit oprechtheid en in het belang van de zaak, doet de schrijver daartoe het eerbiedig verzoek aan hen, die het aangaat.

De kleur van de Sarikat Islam zij aan het geheele Inlandsche volk bekend.

Bezwaren, welke bij de belastinginning op Java worden ondervonden. Ganten Seta schrijft in de *Neratja* van 1 April 1920, met betrekking tot de actie van de Sarikat Islam op Java, het navolgende:

Nog niet zoo heel lang geleden had in een der bestuursdistricten van de afdeling Tegal een vergadering van dessahoofden plaats.

De tjarik en de assistent-wedono's waren aanwezig, terwijl de controleur later ook verscheen en toen het onderwerp van den achterstand der belastingen besprak.

Als reden daarvan gaf één der loerah's op de tegenwerking van de zijde der Sarikat Islam.

De loerah verklaarde, dat de leden van deze vereeniging weigerden te betalen en de personen, die met de inning waren belast, uitfloten, als zij om betaling vroegen.

Pension „Nieuw Panorama”
 Parkweg 15 Scheveningsche
 Telef. Schev. 467 Boschjes. 89
Eerste Rang Familie-Pension
 Winter en Zomer geopend. Prima Keuken.

Restaurant Royal
 'S-GRAVENHAGE 73
 Lange Voorhout 14 - Telef. 8580

De assistent-wedono sprak van het in den weg leggen van moeilijkheden van de zijde der Sarikat Islam.

De controleur, het niet onmogelijk achtende, dat men van de zijde der Inlandsche hoofden de vereeniging in een kwaad licht wilde stellen, verlangde nadere opheldering en toen deelde één der tjariks als oorzaak van den achterstand mede, dat de Sarikat Islam reeds een rekest aan het Europeesch Bestuur had ingediend, met verzoek om de bestaande belastingregeling, die voor de bevolking te bezwaren bleek te zijn, in milderen zin te wijzigen en dat daarop nog geen antwoord was ontvangen.

Op de vraag van den controleur, hoe lang het was geleden, dat het rekest werd ingediend, antwoordde de tjarik 2 jaren.

De stemming van den controleur, welke in het begin van de vergadering niet van de beste was, wijzigde zich na deze mededeeling, welke door hem werd begrepen, hetgeen tot het gevolg had, dat de vrijmoedige houding van dezen tjarik door het bestuur niet werd beschouwd als eene overmoedige daad, zooals zoo dikwijls plaats heeft, hoewel de gegeven aanwijzingen tal van malen het bestuur voor onvoorzichtigte beslissingen hebben behoeft.

Die vrijmoedige verklaringen van de hoofden zijn ook zóó dringend noodig om de overdreven rapporten van de hoofden der fabrieken te neutraliseeren.

Wanneer bijv. eenig suikerriet is gestolen, dan wordt dit feit al spoedig opgeblazen tot diefstal of eene uitgestrektheid van verscheidene baoo's.

Wanneer er gebrek is aan water op eene uitgestrektheid van 2 baoo's, wordt deze in het rapport van den administrateur al spoedig tot 20 baoo's uitgebreid.

En op die wijze geraken het volk en de hoofden in de war.

UIT DE CHINEESCHE PERS.
 „Nuitenlandsche opvoeding.” In de maand Maart 1920 is per s.s. „Van Rees” van Tandjong Priok naar Singapore vertrokken de heer Tjoa-Tjin-Som met bestemming naar Londen, alwaar hij zijne studies en opvoeding wil voltooien.

Dit jonge mensch is 21 jaar oud en de vijfde zoon van den heer Tjoa-San-Tjat, handelaar te Tjitjoe-roeh (Preanger).

Hij begon zijne Engelsche lessen in het jaar 1908 op de Methodistschool te Buitenzorg en vertrok toen hij de IVde klasse had afgevolpen, in 1913 naar Singapore, alwaar hij den cursus op het Raffles-instituut zou volgen.

In 1914 brak evenwel de Europeesche oorlog uit en aangezien de vader de toestanden te Singapore toenmaals niet vertrouwde, riep hij hem terug, om hem in 1915 weder derwaarts te zenden.

In de laatste helft van 1919 slaagde hij in het eindexamen van genoemd instituut en keerde toen naar de ouderlijke woning terug.

Thans zal hij te Londen de universiteit bezoeken. (*Perniagaan* 29 Maart 1920).

Voorloopige regeling van de Shantung-zaak. De *Perniagaan* van 31 Maart 1920 meldt, dat het Chineesche Centraal Gouvernement een telegram heeft ontvangen van Dr. Wellington Koo, Chineesch Minister te Washington, thans hoofd van de Chineesche delegatie te Parijs, waarin deze te kennen geeft, dat het vredetractaat ten aanzien van de Shantung-zaak zal worden gewijzigd en dat dit door het Amerikaansche Huis van Afgevaardigden is aangenomen.

Volgens hetzelfde bericht heeft dit onderwerp de belangstelling van de geheele wereld en verzocht hij aan de Regeering om aan den heer Jang, Chineesch zaakgelastigde te Washington, op te dragen de publieke opinie in de Vereenigde Staten van Amerika voor te lichten en deze voor zich te winnen.

De Chineesche Regeering heeft zich met de beschouwingen van den heer Wellington Koo vereenigd en tevens de beschikking genomen dat zij zich niet meer zal laten beïnvloeden door telegrammen uit de provinciën, aangezien de inhoud daarvan telkens met elkander in strijd is.

HOTEL „LA RÉSERVE”
 Louise de Colignystraat 10
 (Bezuidenhout kwartier) 'S-GRAVENHAGE
 Hotel 1e klasse, moderne Kamers. Familie-Hotel met voor langer verblijf speciale conditiën.
 Rustig gelegen bij Juliana v. Stolbergplein.
 Eindhafte lijn 4 van stations H. S. en S. S.
 Kamers kunnen dagelijks gereserveerd worden.
 Logies met uitstekend ontbijt vanaf f 4.—

Tel. 4060 **MAISON VAN RIJN** Meermalen
- Haag - BEKROOND

CUISINIERS

Prins Hendrikstr. 28 - DEN HAAG - v. Galenstraat 43

Dejeuners, Dinners, Soupers, etc. Hors d'Oeuvres
Varié, Mayonaises, Salades, Koude en
Warme Schotels, enz. enz.

Meest Gerenommeerde Inrichting hier ter Stede.

Tarief Dinners

Hoogst zindelijk bereid, van de beste
ingrediënten, aan huis bezorgd :-

Dinners à f 1.-
Vleesch
Groenten
Aardappelen

Dinners à f 1.12
Vleesch
Groenten
Aardappelen
Toespijs

Dinners à f 1.70
Vleesch
Groenten
Aardappelen
2de Vleesch, Visch
of gevogelte
Compôte
Toespijs

Met bijlevering van SOEP worden
de prijzen met f 0.25 verhoogd.

COUPONBOEKJES

verkrijgbaar voor 24 Dinners tegen Gereduceerde Prijzen.
24 diners à f 1.- f 23.- 24 diners à f 1.70 f 39.-
24 porties soep . . f 5.-

Speciaal Gesoigneerde DINERS met uitgebreid MENU
f 2.50 p. couvert.
Menu op aanvraag verkrijgbaar. 230

Verzoeken bussen te weigeren met verbroken controle-sluiting.

Hoevele malen de Raad van Indië de Regeering
voor het begaan van fouten heeft behoed, meldt de
schrijver niet.

LITERATUUR-OVERZICHT.

Orgaan van de Vereeniging „Indië Weerbaar”.

No. 6 van den 2en jaargang (de datum van verschij-
ning wordt niet gemeld) bevat o.a.: Een grootsch werk
(de Radio-verbinding Indië-Holland), door J. Feith. —
Herdenking van de Lombok-expeditie (1894—1919). —
Ned. Oost-Indië dient zichzelf in Indisch-nationalen zin
te verdedigen onder leiding van het moederland, door
Paideia. — Herleving van de „Pasar-Gambir” te Ba-
tavia, door H. E. Steinmetz. — Uit het leven van een
Indisch Generaal (J. Penning Nieuwland, 1795—1858),
door C. V.

Publicaties van het Ned. Indisch Landbouw-Syndicaat.

In afl. VIII van den loopenden jaargang vindt men
interessante gegevens over een door de Malangsche
Landbouwvereniging gehouden enquête, gehouden met
het doel een juist beeld te krijgen van de economische
en politieke toestanden op de bij die vereeniging aan-
gesloten landbouwondernemingen. — In afl. IX (als
Bijlage 3) de tekst eener voordracht van den heer T.
Ottolander over „De verhouding van de Erfpacht tot
het werkvolk”.

Mededeelingen van den Burgerl. Geneesk. Dienst.

Inhoud van deel VIII, anno 1919: Onderzoekingen
over de immuniteit van kippen tegenover pest, door
P. C. Flu. — Proeven ter immunisatie tegen pest,
door P. C. Flu. — De nitroco-indolreactie, door J.
Groenewege. — Id. van deel IX: Twee onderwerpen
uit de Malaria-epidemiologie, door W. Schuffner. —
Rapport over proeven nopens de ontwikkeling van ma-
lariaparasieten in eenige Anophelinen, door Dr. N. H.
Swelengrebel. — Malariabestrijding bij de inlandse
bevolking door middel van chininisatie, door Dr. J. T.
Terburgh. — Aanvulling op de beschrijving van larven
van Ned.-Ind. Anophelinen, door Dr. N. H. Swelengrebel
en J. M. H. Swelengrebel-de Graaf.

Mededeelingen.

In het 2e stuk van dl. 64 der „Mededeelingen” (Tijd-
schrift voor Zendingwetenschap) vervolgen Dr. A. C.
Kruijt en diens zoon J. Kruijt hun uit geographisch
oogpunt belangrijk opstel: Een reis door het westelijk
deel van Midden-Celebes. — Jkvr. H. B. de la Basse-
cour-Caan vervolgt haar mededeelingen over zendeling
Willem Luyke; thans vermeldt schr. zijne verrichtingen
op Haroekoe en Ambon. — Over de organisatie der
Christen-Gemeenten op Oost-Java schrijft zendeling
C. W. Nortier. — Zendeling M. van der Klift publi-
ceert een opstel over Mekongga (officieele naam Ko-
laka), een streek op Zuid-Oost-Celebes, waarvan men,
voor dat de zending er zich vestigde, heel weinig af-
wist. — Overigens de gewone rubrieken: Uit de Ja-
vaansch-Maleische pers. — Belangrijke verschijnselen
op Zendingengebied. — Literatuur.

Het Indische Leven.

Onder het opschrift „Uit Marind-land”, geeft Pr. P.
Vertenten in No. 41 van het Indisch Leven een interes-
sant kijkje op het leven der Marindineezen (of Kaja's-
Kaja's) van Zuid-Nieuw-Guinea. De schr. geeft er eenige
illustraties bij van zeer karakteristieke Papoea-koppen,
door hem zelf geteekend. Ook in de Java-Post van
28 Mei vindt men een dergelijke bijdrage van Pr. Ver-
tenten, getiteld: Merauke. Zij en wij.

De Reflector.

In No. 22 een hoofdartikel: „Een opmerkelijke rede
van den heer Colijn” getiteld, waarin de schr. doet
uitkomen, dat een eventuele benoeming van den heer
C. tot Gouv.-Gen. niet in het belang van Indië zou zijn.

In No. 23 schrijft M. M. over het Indische drukpers-
reglement, door hem genoemd een antiquiteit op het
gebied van wetgeving.

Een nieuw periodiek op cultuurgebied.

Van het Algemeen Proefstation voor Thee te Buiten-
zorg ontvingen we aldus de Deli Ct., het eerste nu-
mer van een tijdschrift dat bedoelt te zijn eenzelfde
uitgave als Quarterly Journal van de Britsch-Indische
Theeondernemers. Opgenomen zullen worden versla-
en en rapporten, resultaten van enquêtes, verslagen over
door het personeel van het Theeproefstation gehouden
voordrachten, discussies over actuele onderwerpen,
enz., alles in nauw verband staande met de theecultuur.

Na een inleiding van den directeur van het proef-
station, dr. Ch. Bernard, worden enkele artikelen over
het plukken der thee, het teeren van snoeiwonden,

American Hotel - Amsterdam

Hotel en Café-Restaurant le Rang. 131

Schoonste Ligging - Moderne Inrichting
Electrische Verlichting - Centrale Verwarming
Electrische Personenlift
Omnibus aan 't Station - Matige Prijzen

A. W. VOLMER, Directeur.

Tel. Interc. 4737.

Code 5th Edition A. B. C.

De regeling der voedselvoorziening in Ned.-Indië. In
de *Pewartia Soerabaja* van 3 April 1920 geeft de over-
zichtschrifver als zijne meening te kennen, dat in
theorie de oprichting van een Raad, die de voedsel-
voorziening in Ned.-Indië in handen neemt, eene
schoone zaak is, welke met groote helderheid in het
blad „De Taak” door den heer Kiewiet de Jong en
in den Volksraad door den ingenieur Cramer is uit-
gezet.

Hoewel de loffelijke bedoeling van die instelling
is het levensbestaan van alle inwoners in Ned.-Indië
te verlichten en hongersnood te voorkomen, zoo twij-
felt de schrijver toch aan de praktische uitvoerbaar-
heid daarvan, aangezien de groote menigte in deze
aangelegenheid niet eenstemmig denkt.

Ten einde dit te begrijpen, moet de menigte eerst
weten op welk eene wijze zulk een Raad is samen-
gesteld.

Worden daarvoor bijv. alleen Volksraadsleden aan-
gewezen, dan is de massa zeer zeker daartegen gekant,
in aanmerking genomen de omstandigheid dat zij de
bewering, als zoude de Volksraad het volk vertegen-
woordigen, niet aanvaardt.

De in de laatste maanden door den Volksraad ge-
nommen beslissingen bevestigen deze meening.

Het lijdt geen twijfel of er zijn Volksraadsleden
die hun taak plichtmatig opvatten, doch van allen
kan dat niet worden gezegd.

Bovendien heeft de Volksvertegenwoordiging in
Nederland ook nog medezeggenschap bij de beslis-
singen van den Volksraad, hetgeen niet zou moeten
kunnen gebeuren.

Benoemt men in den Raad van de voedselvoorzie-
ning alleen of hoofdzakelijk landsdienaren, dan gaat
het volk daarmee zeker niet accoord.

Dit wil den Raad zien samengesteld uit gekozen
leden van de verschillende vereenigingen, welke ge-
leidelijk in Ned.-Indië zijn in het leven geroepen.

Of de Regeering echter een op zulke wijze gevorm-
den Raad zou willen erkennen, is eene vraag, welke
niet zoo gemakkelijk is te beantwoorden.

Volgens schrijver's persoonlijke meening wordt de
behoefte aan een Raad van de voedselvoorziening
niet bepaald gevoeld, om reden zulk een Raad, aan-
genomen dat hij er was, toch slechts een adviseerend
lichaam zou zijn.

Tegen een afwijzende beslissing van de Regeering
zou zulk een Raad niets kunnen doen.

Een Raad zonder uitvoerende macht heeft, volgens
den schrijver, geen reden van bestaan en is praktisch
zonder eenige waarde, als de Regeering vasthoudt
aan de adviezen van de betrokken departementschef
en hare andere eigen adviseurs.

Iets geheel anders zou de toestand worden, wan-
neer aan zulk een Raad voor de voedselvoorziening
eigen bevoegdheden werden toegekend.

Het denkbeeld der socialisten van een economischen
Raad was eigenlijk al dood voor dat het geboren werd
en behoeft ook niet in praktijk te worden gebracht,
wanneer de Gemeenteraden maar hun plicht begrij-
pen en goed opvatten, zonder aanzien des persoons
en zonder te letten op huidskleur, afkomst en eigen-
belang.

Waar door allen belasting wordt betaald, geve
men allen ook gelijke rechten.

In de praktijk is het op het oogmerk nog verre
van dien toestand af en daarom is schrijver's mee-
ning dat de regeling der voedselvoorziening moet
worden overgelaten aan de bestaande Indische poli-
tieke vereenigingen.

De herzieningscommissie. Volgens denzelfden schrij-
ver heeft de herzieningscommissie in haar voorstel
aan de Regeering in overweging gegeven den Raad
van Indië op te heffen en gaat hij daarmee geheel
accoord. Niet alleen dat op die wijze een belangrijke
som gelds ter beschikking komt die voor andere doel-
einden kan worden besteed, doch het werk der direc-
teuren van de departementen zal veel beter tot zijn
recht komen.

De maatregel sluit trouwens geheel aan bij de
praktijk, aangezien de Raden van Indië, vóórdat zij
hunne adviezen indienen, toch bij de departement-
chefs inlichtingen inwinnen.

Restaurant KOLLÖFFEL

HEERENGRACHT 241 tusschen Gasthuismolensteeg
en Raadhuisstraat.

AMSTERDAM - TELEF. N. 4390.

PLATS DU JOUR VAN 12-1.30 UUR. 216

Dinners van 4-8 uur à f 1.40 (omvattende Soep of voorge-
recht, Vleesch of Visch, Groenten, Aardappelen en Dessert).
ABONNEMENTSBOEKJES van 10 coupons f 13.-

Zondags geopend van 4.30 tot 7.15 uur.

Restaurant VAN DER PIJL

PLAATS 18 :: LA HAYE

MAISON DE PREMIER ORDRE
Livraison en ville et en province

Grand Hotel Restaurant
„Central”

In alle Kamers warm en koud water
De meest bekende Inrichting der Residentie.

HOTEL PAULEZ

geeft weder dagelijks van 3.30 tot
5.30 uur, zijn bekende intieme

Afternoon-Tea-Concerten

door het ensemble 196

WILLY HONSBEEK & A

Restaurant SAUR, den Haag

Lange Houtstraat, hoek Voorhout. 138

Dejeuners, Dinners, Soupers
Specialiteit voor Visch en Zeeuwsche Oesters

HOLLAND HOTEL
tegenover de Wagenbrug
Restaurant à la carte en pension
DEN HAAG 148

HOTEL-PENSION PHILADELPHIA

LEIDSCH KADE 94, tegenover het Leidsche Boschje.
AMSTERDAM - TEL. Z. 3275.

Zeer aanbevelenswaardig voor Indische Families.

DAGELIJKS RIJSTAFEL.

INDISCH EN EUROPEESCH RESTAURANT. 61

KAMERS MET EN ZONDER BADKAMER.

Lift.

Centr. Verwarming

Confiserie en Chocolaterie Royales
J. A. Krul
Salon de Rafraîchissements 185
NOORDEINDE 44 DEN HAAG

GRAND HOTEL COOMANS

ROTTERDAM - HOOFDSTEEG

Hotel bevat 250 Kamers met stroomend koud en warm
water; 30 Kamers met Badkamers verbonden.

Logies met Ontbijt vanaf f 3.25 per persoon.

De aandacht wordt gevestigd op de moderne
Tearoom, uitkomend aan den Houttuin en op het
daarachter gelegen luxe ingericht Restaurant BRISTOL.

De Directeur H. HOLTHAUSEN.

Rotterdamsche Bankvereniging

Kapitaal en Reserven f 105.000.000.-
(t. w. : kap. f 75.000.000.— en reserve f 30.000.000.—.)

ROTTERDAM   AMSTERDAM   's-GRAVENHAGE

Boompjes	Rokin	Mauritskade
Coolsingel	Zaandam	Bezuidenhout
Delfshaven		Kneuterdijk
Feljenoord		Naaldwijk
Schiedam		Rijswijk
Vlaardingen		Scheveningen

Handelscredieten.
Voorschotten in rekening-Courant.
Deposito's.
Cheque-Rekeningen met rente-vergoeding.
Gelegenheid tot open en gesloten bewaargeving.

SAFE-DEPOSIT.

Nationale Bankvereniging

Kapitaal en Reserven f 7.200.000.-

Hoofddirectie en Centrale Administratie te Utrecht.

Alkmaar	Geldermalsen	Purmerend
Alphen a/d Rijn	Gouda	Schagen
Amersfoort	Gorinchem	Schoonhoven
Apeldoorn	Groenle	Slidrecht
Arnhem	Groningen	Sneek
Assen	Haarlem	Stadskanaal
Barnveld	Harlingen	Ternuzen
Bodegraven	Heerenveen	Tholen
Bereulo	Helder (den)	Tiel
Boekoop	Hengelo (O.)	Uithoorn
Ceevorden	Hoogeveen	Utrecht
Calenberg	Hoogezand	Veendam
Delft	Hulst	Veenendaal
Den Burg (Taxel)	Katwijk	Vlissingen
Deventer	Leeuwarden	Wildervank
Doetinchem	Leiden	Woerden
Dokkum	Lochem	IJmuiden
Dordrecht	Meppel	Zeist
Drahten	Middelburg	Zierikzee
Ede	Nijmegen	Zuiphen
Franeker	Oostburg	Zwijndrecht

DISCONTEEREN EN INCASSEEREN
WISSELS OP BINNEN- EN BUITENLAND

TAAMS & KEYSER

Bankastraat 10   's-Gravenhage

IN EFFECTEN.

Speciale afdeling Incourante Fondsen.
Cultures - Industrie - Handel.

Ons blad wordt op aanvraag geregeld toegezonden.
COUPONS.   REK.-COURANT.

HAARLEMSCHE BANKVEREENIGING

HAARLEM, LEIDEN, AALSMEER
BEVERWIJK, BLOEMENDAAL
EDAM, HILLEGOM, HOOFD-
DORP, LISSE, PURMEREND
IJMUIDEN, ZANDVOORT.....

KAPITAAL EN RESERVE ca f 5.000.000.—

DE BAS & Co., Bankiers

HEERENGRACHT 17 - 'S-GRAVENHAGE

BELASTEN ZICH MET ALLE BANKZAKEN

CENTRALE BANKVEREENIGING

Molenstraat 39 - 's-GRAVENHAGE - Telef. H. 1481

RENTEVERGOEDING VOOR DEPOSITO'S.

Met 1 dag opzegging	2 0/0
Met 3 maanden opzegging	3 0/0
Met 1 jaar opzegging	4 0/0

Zenden op aanvraag een uitvoerig Wekel. Beursoverzicht.
ADVIES BIJ BELEGGING.

DE NEDERLANDSCHE SPAARKAS

AMSTERDAM, Rokin 95.
Bijkant.: BANDOENG en 's-GRAVENHAGE.

Kapitaalvorming in 12 jaren door 100
stortingen gedurende 10 jaren.

VRAAGT GRATIS BROCHURE.

kalkbemesting, enz. opgenomen; voorts is er een rubriek ziekten en plagen, van de hand van dr. Bernard, diverse aantekeningen, referaten, enz.

Enkele der artikelen zijn geïllustreerd met zeer scherpe foto's.

Mededeelingen van het Proefstation voor Thee.

No. LXVII bevat een tweetal geïll. bijdragen over een voor de theecultuur schadelijk insect, n.l. Over de bloemknopwants van de thee, door Dr. W. Roepke en Over de theezaadwants, door Dr. Ch. Bernard.

De Indische Gids.

De Juli-afl. opent met een artikel van den heer A. Fransen Herderschée over de klappercultuur als middel tot bevordering van de welvaart der bevolking. Het doel is meer belangstelling op te wekken voor genoemde cultuur, speciaal als volkscultuur, het aanbrengen van verbeteringen in de bestaande methoden, zoomede er uitbreiding aan te geven om zoodoende den inlander tot grooter welvaart te brengen. — De hr. P. J. Zürcher Jr. behandelt een interessant vraagstuk, n.l. of Indië „grooten mannen” heeft. Spr. laat de tegenwoordige „voormannen” de revue passeeren, om dan te besluiten, dat zich onder het Indische volk van heden wel knappe koppen, maar geen groote mannen bevinden. Vermoedelijk zullen eerst onze kinds-kinderen ervan kunnen spreken, meent schr. — Dr. H. E. C. ten Kate publiceert eenige losse bladen uit een oud reisverhaal (van 1905) met betrekking op Ceylon. — Overigens de gewone maandelijksche rubrieken, in een waarvan een (aan het Handelsbl. ontleende) necrologie van Dr. E. B. Kielstra.

Indië. Geïllustreerd Weekblad.

Inhoud van afl. 15: De Gouverneurs-Generaal van Oost-Indië. XIX. Christoffel van Swol (met portret), door N. — De geest onder en jegens de bevolking van Ned-Indië, door A. le Clercq. — Postenleven, door F. J. van der Lijke-Prins. VI. Een Bonisch vischfeest. — Verder zeer mooie afbeeldingen, welke evenwel op den tekst geen betrekking hebben.

De Vulkanen van Flores.

In het Zeitschrift für Vulkanologie (Band V) een mooie studie (met kaarten en plaatjes), getiteld: Einige Notizen über die Vulkane auf der Insel Flores (Nied. Ost-Indien), door J. J. Pannekoek van Rheden. Schr. bevond zich op genoemd eiland in de jaren 1910-11, voor het verrichten van mijnbouwkundige onderzoekingen (tinerts).

Anthropos.

We ontvingen weder een aflevering van het uitmuntend geredigeerde tijdschrift „Anthropos” (uitgave van Pr. W. Schmidt te St. Gabriel-Mödling bij Weenen). Deze afl. (Heft 5-6 van Band XII-XIII) is gedateerd Sept.-Dec. 1917-18, maar eerst nu verschenen. Een tweetal bijdragen uit den rijken inhoud vragen onze aandacht, n.l.: Das tägliche Leben der Papua, von Pr. Fritz Vormann en Das Problem des Totemismus. Eine Diskussion über die Natur des Totemismus und die Methode einer Erforschung. 15. Die Psychologie des Totemismus, von Dr. Richard Thurnwald.

Weekblad voor Indië.

In het Nr. van 6 Juni vervolgt G. J. D. zijne beschouwingen over het Algemeen Ingenieurs Congres (Batavia 8-15 Mei 1920). — Verder korte bijzonderheden over een Britsch-Indische commissie, die een studie komt maken over de suikerindustrie op Java, om in eigen land daarmee voordeel te doen; ontegenzeggelijk is er voor die commissie heel veel te leeren, want wel is waar zijn in Britsch-Indië ongeveer 1.200.000 acres met suikerriet beplant, maar het rijpe riet heeft nauwelijks de dikte van een sigaar en een lengte stellig van nog geen twee voet.

Algemeen Landbouw Weekblad voor Ned.-Indië.

Het Nr. van 11 Juni bevat de volgende oorspronkelijke bijdragen: Algemeene plantenteelt, door A. de Koning (vervolg). — Causerieën over natuurwetenschap (vervolg), door H. van Meurs. — Crotalaria Usaramoensis (een groenbemester), door F. W. R. — Arbeid op Java en in de Buitengewesten, door Dr. R. Broersma. — Proeftapping 2-jarige boompjes, selectie en contra-selectie, door C. M. Hamaker. — In de rubrieken cultuur- en landbouwberichten o.a.: Lenige mededeelingen omtrent Lemongras-olie. — Beveiliging tegen inbraak en brand op ondernemingen. — Kasregister voor de bergcultures.

NEDERLANDSCH INDISCHE HANDELSBANK

AMSTERDAM   BATAVIA   's-GRAVENHAGE

Ampenan, Bandoeng, Cheribon, Hongkong,
Indramajoe, Kobe, Makassar, Medan, Menado,
Pekalongan, Probolinggo, Semarang, Shang-
hai, Singapore, Soerabaya, Tegal, Tjilatjap,
Weltevreden.

Kapitaal f 45.000.000.-   Reserven f 30.000.000.-

VAN DER HAM & SMITTENAAR

Fred. Hendrikplein 37 - 's-GRAVENHAGE - Tel. Schey. 26

Effecten, Coupons, Deposito's,
Beleeningen, Prolongatiën, Handelscredieten
Incasso's en Rekening-Courant.

wijk (Directeur van het St. Vincentiusgesticht te B. tenzorg en aldaar overleden 18 Sept. 1919). — Pr. J. J. Jansen schrijft over het bezoek van Z. Exc. de Gouv.-Gen. aan de Minahassa in October van het voorjaar. — Verder noteeren we uit dit nummer: Uit verleden der Wereld-Missie. 5. Leven van de zieleverklarde Atjehsche martelaren, door A. Kortenhout, z.g. Hoofdstuk XVII.

De Ingenieur.

De ir. A. van der Ham schrijft in Nr. 29 eene verhandeling over een cokesoven-installatie voor de Ombilinmijnen te Sawah-Loento, een voor Ned.-Indië nieuwe industrie. — Verder bevat hetzelfde nummer een opstel van ir. J. Th. Gerlings: „Een spoorweg Noord-West-Borneo”, naar aanleiding van het onlangs verschenen geschrift: Verslag eener spoorwegverkenning in Noord-West-Borneo, door J. C. F. van Sandhagen en V. J. van Marle.

De Waterstaats-Ingenieur.

Behalve eenige zuiver technische bijdragen bevat April-Nr. nog een opstel van ir. F. W. Th. van Oordt: Belangstelling van Nederland in de nooden van Indië, waarin de oorzaken van het groote verloop onder ingenieurs in 's Lands diensten worden aangewezen. Onder „ingezonden” schrijft dezelfde over bezoldiging van ingenieurs in tijdelijken Staatsdienst en H. Birke Smith over uitrustingskosten voor buitenlandsche ingenieurs.

Orang Peladang.

De hr. B. Alkema besluit in het Juni-Nr. zijne beschouwing over „Zondagsrust in de cultures”. — De hr. W. H. van der Eijken brengt verslag uit eener Den Haag gehouden raadsvergadering van het Indisch-Nederlandsch Verbond van Studeerenden.

De Banier.

In het Nr. van 11 Juni het slot van het (aan „Mededeelingen” ontleende) belangrijke en deskundige artikel van zendeling E. J. van den Berg: De Parhoedendambeweging in de Bataklanden. — Een ander interessant en vrij uitvoerig artikel, ondertekend F. G., getiteld: „Waarvan leeft de Inlander”, eene poging om te komen tot het inzicht van de inkomsten van de gewonen dessaman.

Het Nederlandsche Zeewezen.

Het Nr. van 16 dezer bevat een korte beschrijving van het gewest Djambi (met kaartje), blijkbaar van iemand die met de plaatselijke toestanden van den allerlaatsten tijd bijzonder goed op de hoogte is. De banale uitdrukking aan het slot dat de Europeesche bevolking van de hoofdplaats „steeds de grootste ruzie onderling heeft”, lijkt ons kwetsend voor het geringe aantal aldaar gevestigde Europeanen en had de schr. o.i. beter in de pen kunnen houden, ook omdat ze de waarde van zijn stuk niet verhoogt.

Onder kolonialen en ketting-gangers.

We vestigen alsnog de aandacht op het in 1919 (bij E. Venema te Groningen) verschenen boekje van P. de Zeeuw J.Gzn.: Onder kolonialen en ketting-gangers. Leven en arbeid van zendeling J. J. Wijnveldt (met portretten, andere illustraties en een kaartje), waarin de schr. het welbestede leven schetst van den in den titel genoemden zendeling, die o.a. als veldprediker de Lombok-expeditie heeft medegemaakt en daarna heeft gearbeid onder de dwangarbeiders te Sawah-Loento (Sumatra's Westkust).

De Indische Mercur.

Hoofdzakelijke inhoud van No. 29: Kroniek van de voortbrenging en de verdeling van de suiker, door H. C. Prinsen Geerligts (vervolg). — De opbrengst van den Cuba-suikeroogst van 1920, door Dr. H. C. Prinsen Geerligts. — Economisch overzicht van Ned.-Indië, de Straits Settlements, Burma en China over 1919 (vervolg). — De plantage-rubber in Suriname gedurende 1919. — Kultuurberichten, zoomede de overige geregeld de rubrieken.

Picturesque Netherlands East-Indies.

No. 7 van Vol. I bevat twee mooi geïllustreerde artikelen: From Sindanglaya to Garoet en From Bandoeng to Garoet. — No. 8 beschrijft Bandoeng en „Water-power in Netherlands East-India”. Alles voor toeristen om te watertanden!

Een Indisch periodiek te Londen.

In Juni is het eerste nummer verschenen van een maandschrift „published by the British Chamber of the Netherlands East-Indies” te Londen, hetwelk uitsluitend ten doel stelt de belangstelling voor Indische nijverheid, handel en cultures aan te wakkeren.

Crediet- en Effectenbank „die Haghe”

Laan 9 - 's-Gravenhage - Tel. H. 8892

ALLE BANKZAKEN

HET ASSURANTIEHUIS — KEIZERSGRACHT 213 — AMSTERDAM

TELEF. N. 9569, 1498 en Centr. 52 en 2145

Combinatie van Nederlandsche Verzekering Maatschappijen. - Kapitaal f 10.000.000.-

VERZEKERING tegen TRANSPORT-, BRAND- en INBRAAKSCHADEN

Directie: F. A. SOREL.

De eerste nrs. (ook het Juli-Nr. heeft reeds het licht gezien) bevatten verschillende korte bijdragen op dit gebied.

Indisch Militair Tijdschrift.

Uit den inhoud van het Mei-Nr.: De ondersteuning van Infanterie en de bevelvoering in het licht van ons voorloopig gevechtsvoorschrift voor de Bereden Artillerie, door K. F. E. Gerth van Wijk. — Een belangrijke beslissing ten aanzien van het beklagrecht door het Hoog Militair Gerechtshof genomen, door Mr. P. A. F. Blom. — Een en ander over de Japansche weer-macht gedurende het jaar 1919. — Het communistisch gevaar in het Oosten. — Verplichte krijgsdienst in de Straits Settlements.

* * *

Ten besluite nog eenige titels.

Mevr. K. M. J. Catenius-van der Meijden. Huise-lijke dineetjes en partijtjes. Decors, vormen, enz., met-ten en recepten voor dergelijke dineetjes (zowel voor Holland als voor Indië). (Batavia, G. Kolff en Co., f 1.50).

Dr. A. A. Fokker. Kitab-tjonto-soerat-Melajoe. Ma-lesisch brievenboek en woordenlijst, enz., enz. 4e druk, vermeerderd en verbeterd. (Leiden, E. J. Brill. f 2.50).

Oom Henri. De geschiedenis van Boentoeng en an-dere verhalen uit het werkelijke dierenleven in Indië voor jongens van 8 tot 12 jaar. (Batavia, G. Kolff & Co. f 1.25).

J. Sidewa. Maleisch in het dagelijksch leven. Nieu-ve methode om in zeer korten tijd laag-Maleisch te spreken en te verstaan. 2e druk. (Amsterdam, J. T. Swartsenburg. f 0.90).

Vorstenlandsche agitatie. (Nationale Staatkundige Gids. 15 Juli 1920).

United States Rubber plantations on island of Su-matra the largest in the world. A great industry only ten years old. (The United States Rubber Export News, July '20).

De Kaap de Goede Hoop van 1803 tot 1806, door J. R. J. Ph. Cambier. (Onze vloot, 1920, blz. 65).

Recente ontwikkeling van het arbeidersvraagstuk in Ned. Oost-Indië, door P. Endt. (Economisch-Statisti-sche Berichten, 1920, blz. 465).

Waarom Multatuli ontslag nam, door K. Vos. (Tijd-spiegel, 1920, I, blz. 405).

Resultaten malariaonderzoek te Tegay, door H. F. Tillema. (Tijdschr. voor Sociale Hygiëne, 1920, blz. 95).

Onderzoekingen over mikrofilariën van mensch en hond in Suriname, door C. Bonne. (Tijdschr. voor ver-gelijkende Geneeskunde. Dl. V (1919-'20), blz. 194).

Het radio-ontvangstation voor Indische signalen op de Blaricummer Meent, door P. C. Tolck. (Radio-Nieuws 1920, blz. 163).

Geneeskundige en hygiënische verzorging op en om suikerfabrieken, door Prof. J. J. van Loghem. (Ar-chief voor de Suikerindustrie in Ned.-Indië. Juni '20).

Suriname.

In „Het Koloniaal Weekblad” hebben wij meer dan eens betoogd, dat men het aantal buiten echt geboren kinderen in Suriname niet als maatstaf mag gebruiken van de „zedelijkheid” in die kolonie.

Ziehier wat Mr. G. J. Fabius — op wiens artikel in de „Vragen des tijds” van deze maand wij in ons vorig nummer de aandacht vestigden — hierom-trent te zeggen heeft, in verband met de vraag of de Surinaamsche bevolking voldoet aan de eischen, die voor de economische ontwikkeling van het land noodig zijn:

„Van den natuurlijken bevolkingsaanwas door ge-boorte heeft men bij de eigenlijke Surinaamsche be-volking weinig te verwachten. Vooral van kerkelijke zijde wordt dat dikwijls verklaard uit haar onzede-lijkheid en uit het groote percentage van de buiten-echtelijke geboorten als gevolg daarvan. Deze ver-klaring is echter even onjuist als zij voor de hand schijnt te liggen. Er bestaat in Suriname geen en-kele reden, waarom de bevolking ook door natuur-lijke geboorten niet zou kunnen aangroeien. Zulke

geboorten worden als een volkomen normaal iets be-schouwd; schande is er niet aan verbonden; de maatschappelijke en financiële toestand van de on-gehuwde moeder is over het algemeen niet slechter dan die van de gehuwde; men pleegt dan ook voor zijn buitenechtelijke kinderen even goed, of even slecht als men wil, te zorgen als voor wat men in Suriname „getrouwde” kinderen noemt.

Onzedelijkheid is daaraan volkomen vreemd. Een groot deel van de Surinaamsche vrouwen worden geen „trouwmissie” (gehuwde vrouw) om dezelfde reden waarom bijv. de vrouw van een boerenarbei-der zich geen „Mevrouw” laat noemen. Een zekere angst om zich te laten rukken uit het verband, waarin men thuis behoort; een zekere schroom om zich iets aan te matigen wat alleen aan den hooge-ren stand der blanken en daarmede overeenkomen-den voegt; gezonde vrees voor excentriciteit en loffe-lijke bescheidenheid dus!

Want het huwelijk behoort nu eenmaal niet tot de zeden van de Surinaamsche bevolking. Goed be-schouwd is voor haar niet de natuurlijke geboorte, maar het huwelijk on-z e d e-lijk.

De oorzaak van dezen voor argelooze Europeesche hersenen volkomen onbegrijpelijken toestand, kan voor een gedeelte toegeschreven worden aan den in-vloed van de slavernij, die geen huwelijken tusschen slaven kende. Eigenlijk ligt zij echter nog veel die-per. De vrijgemaakte slaven zouden ook in dit op-zicht niet geschroomd hebben hun vroegere meesters na te bootsen, wanneer hun instinct hen daarvan niet weerhouden had. Want de tegenzin tegen de Europeesche huwelijkswetgeving vloeit zeer natu-urlijk voort uit de matriachale opvattingen, die de Aethiopiërs omtrent de paring der geslachten heb-ben. En waarom zouden wij nu de gevolgen daarvan bij de Surinamers uitroeien en kunstmatig door onze patriarchale inzettingen vervangen? Moeten wij niet eerder betreuren, dat ook onze eigen beschaving niet van matriachale toestanden afstamt? Wij zou-den dan zeker minder last hebben van ongelukkige verbintenissen, de vrouwenbeweging zou onnoodig zijn, het probleem van onechte kinderen zou niet bestaan. Meer vrijheid, meer waarheid, meer blij-heid zou ons deel zijn; minder nerose, meer gezond-heid, groofter kracht!

De matriachale opvattingen kunnen dus nooit een verklaring zijn van het onvoldoende overschot der geboorten; eerder geven zij aan dat verschijnsel een nog ernstiger karakter, dan het oppervlakkig ge-zien reeds heeft. Wat dan wel de oorzaak er van is, is niet zoo met één woord te zeggen. De gemakke-lijke levensomstandigheden en de zorgelooze aard van de bevolking sluiten iedere gedachte aan bere-kening uit. Eerder heeft men te denken aan een soort van degeneratie-verschijnsel, dat een gevolg kan zijn van langdurige klimatologische invloeden. Speciaal de malaria heeft dan daarbij zeker een groote rol gespeeld. En zulke invloeden zullen natu-urlijk niet alleen de vruchtbaarheid van de be-volking, maar ook haar energie, haar karakter en dus haar geschiktheid voor economische verheffing van het land, verminderd hebben.”...

* * *

De heer J. Barkley Percival te Paramaribo, die gewoonlijk in Amerikaansche periodieken, welke hier moeilijk bereikbaar zijn, reclame maakt voor Suriname, heeft den weg gevonden naar het maand-blad „Commercial Holland”. In het nummer van Juni komt van zijn hand een geïllustreerd artikel voor, getiteld: „Dutch Guiana a field of enterprise for the Netherlands”. With some notes on the present situation in the Colony.

De heer Percival is een onverbetterlijke optimist. Hij meent het goed met de kolonie, maar het is de vraag of een iets meer nuchtere voorstelling van den stand van zaken aan de kolonie niet meer ten goede zou komen. Wekt hij geen verwachtingen op, waar-op bijna zeker teleurstelling moet volgen? En zet niet iedere teleurstelling van ondernemers de kolo-nie een stap achteruit?

UTRECHTSCH BANKVEREENIGING

OPGERICHT 1873.

Kromme Nieuwe Gracht 20

UTRECHT

Behandelt alle Bankzaken.

Verhuurt loketten in hare Brand- en Inbraakvrije bewaarkluis.

De Directeuren: ANTON M. DE LEEUW W. RIJKSEN Gzn. 211

NEDERLANDSCHE HANDEL = MAATSCHAPPIJ

Gestort Kapitaal . . . . . f 80,000,000.-
Statutaire Reserve . . . . . - 17,353,284.-
Buitengewone Reserve . . . . . - 22,660,000.-

Hoofdkantoor: AMSTERDAM.

Agentschappen te ROTTERDAM en 's-GRAVENHAGE.

Vestigingen in Nederlandsch-Indië, Straits-Settlements, Britsch-Indië, China en Japan.

In- en Verkoop van Wissels en Telegrafische Trans-ferenten. — Incasseringen en Financieringen. — Schrifte-lijke of Telegrafische Credieten. — Reiscredietbrieven. — Deposito's. — Rekeningen-Courant. — Administratie van Effecten en alle andere Bankzaken.

Algemeen Assurantiekantoor DE BAS

Fluweelen Burgwal 6 - DEN HAAG - Telefoon H. 4659

Bezorgt U elke gewenschte verzekering op de billijkste conditiën.

INTERNATIONALE COMMERCIEELE BANK,

's-GRAVENHAGE, Alexanderstraat 23. 193

KAPITAAL . . . . . Fl. 5.000.000.—

Telefoon: H 7602. Telegram-adres: ACEBANK.

BEHANDELING VAN ALLE BANKZAKEN.

Handel- en Cultuur-Maatschappij

Gevestigd te AMSTERDAM, Prins Hendrikkade 79. 214

Telefoon 49 Noord, Telegram-adres: Amesz, Amsterdam.

IMPORT van alle Nederlandsch-Indische producten.

Neemt op zeer billijke conditiën vertegenwoordigingen aan van in Nederlandsch-Indië gevestigde firma's.

Belast zich met den verkoop van — en geeft voorschot op producten als: Tabak, Koffie, Rijst, Oliehoudende Ge-wassen, speciaal Copra, Sesame Zaad, Grondnoten, enz.

EXPORTEURS van alle voorkomende artikelen zooals: Textiel-, Papier-, IJzer- en Staalwaren, Sundries, Levensmiddelen, enz.

BANKIERS: Nederlandsche Handel-Maatschappij.

f 26.000.000.-

Omdat de

Z. H. V.

Pletterijkade 50

hoek Weteringkade

's-Gravenhage

geen enkel beperkende bepaling in haar voorwaarden heeft kon zij reeds zulk een belangrijk be-drag aan collectieve verzekering

tegen ziekte afsluiten.

55

POSTCHEQUE & GIRODIENS

Inleggers bij de Rijkspostspaarbank kunnen bedragen van hunne spaarbankboekjes doen overschrijven op **eene postrekening.**

Omgekeerd kunnen rekeninghouders bij den postcheque en girodienst bedragen van hunne postrekeningen doen overschrijven op een **spaarbankboekje.**

Nadere inlichtingen aan de kantoren der posterijen.

65

DE ALGEMEENE SPAARVERZEKERING

ANNA VAN SAXENPLEIN 3
's-GRAVENHAGE

Opgericht

.... 1907 ....

Coöperatief Spaarsysteem

Alléén in 1919

werd ingeschreven voor
Drie Millioen Gulden

VRAAGT GRATIS BROCHURE! 199

MARX & Co.'s BANK

ROTTERDAM: 's-GRAVENHAGE:
Zuidblaak 56. Kneuterdijk 13.

Belast zich met **incasseeringen** op het Binnenland en Buitenland.

Koopt en verstrekt **wissels en cheques** op het Buitenland.

Verstrekt **handelscredieten** tegen zakelijk onderpand. Bezorgt telegrafische **uitbetalingen**.

Belast zich met de uitvoering van **Effecten-orders**. Verhuurt aan hare clientèle **Safe-loketten**.

Neemt gelden **à deposito** tot wekelijks te annoneeren rente.

NED.-IND. ESCOMPTO MAATSCHAPPIJ

OPGERICHT IN 1857.

KAPITAAL (geheel geplaatst en volgestort) f 25.000.000.—
RESERVE. . . . . f 5.600.000.—

Hoofdkantoor: BATAVIA.

AGENTSCHAPPEN te: Soerabaia, Soerabaia-Simpang, Semarang, Weltevreden, Padang, Bandoeng, Cheribon, Macassar, Djokdja, Medan, Tegal.

AMSTERDAM 's-GRAVENHAGE
Keizersgracht 573/5 Prins Hendrikplein 14

**BANKZAKEN IN HET ALGEMEEN
UITVOERING VAN EFFECTENORDERS**

RENTE VOOR DEPOSITO'S

m. 1 dag opzegg. . . . . 2 pCt	gedur. 3 mndn vast 3 pCt
m. 10 dagen " . . . . 2 1/4 "	gedur. 1 jaar vast. . . . 4 "
gedur. 1 mnd vast 2 1/2 "	

E. DUNLOP & Co.

Heerengracht 442 Amsterdam

met Kantoren in Nederl.-Indië te Batavia, Semarang, Soerabaya, Bandoeng, Padang en Medan.

Export naar Nederl.-Indië, speciaal van alle soorten dranken, provisiën, sigaren, sigaretten enz., als: gedistilleerd, likeuren, wijnen, cognac, champagne, portwijn, sherry, bieren, mineraalwater, limonades. Vleesch- en vischconserven, kaas, melk. Geconserv. vruchten, jams, suiker- en chocoladewerken, bicuits, zeep, parfumeriën, eau de cologne, patent-medicijnen.

Bank-Associatie

Wertheim & Gompertz 1834 en Gredielvereniging 1853.

ALLE BANKZAKEN.

Kapitaal en Reserves f 11.500.000.— Twintig Kantoren

F. C. DE BRUYN

Magazijn van Comestibles en Fijne Vleeschwaren

LEVERT UITSLUITEND EERSTE KWALITEIT
ARTIKELN TEGEN BILLIJKE PRIJZEN.

Bestellingen worden dagelijks opgenomen en franco thuisbezorgd.

Vraagt Prijscourant. Neemt Proef.
TELEF. 3361 - DANCKERTSTRAAT 43.

Lees b.v. dezen zin:

„Dutch Guiana is rich in minerals of nearly all kinds; the forest is full of the greatest variety of tropical woods; oils and gums, tonca beans, can be advantageously collected; balata and a host of bush products too innumerable to mention; the soil is known to be most fertile for all kinds of agricultural pursuits; sugar, coffee, cocoa, bananas, rice, coconuts, rubber, in fact anything of a tropical nature will grow successfully.”

Schaadt zulke overdrijving niet aan de reclame, die goed bedoeld is?

* * *

Aan de „Nieuwe Rotterd. Courant” van 9 en 12 Juli ontleenen wij de volgende berichten, waarmede men in Suriname zijn voordeel kan doen:

„Aan het gebruik van petroleum en dergelijke stoffen, om de in het water levende larven, als ziekte verwekkend agens, te doden, kleeft het groote nadeel, dat het middel schadelijk voor de visschen is en het water voor het vee ondrinkbaar en voor huiselijk gebruik ongeschikt maakt. In de nu verschenen Comps. Rendus der Fransche Akad. der Wetensch., deelt E. Roubaud mede, te hebben onderzocht of het niet mogelijk was een middel te vinden, dat aan het gestelde doel beantwoordt, doch het water zelf niet besmet. Hij meent, dat het in den handel verkrijgbare trioxemethyl (formaline) poeder, daaraan geheel voldoet. Het gebruik daarvan, berust op de normale voedingswijze van de Anopheleslarve: dit insect leeft aan de oppervlakte van het water en haalt, door de snelle en trillende bewegingen van zijn kaakspriet, kleine drijvende deeltjes als voedsel naar zich toe. 't Is R. gelukt, om A. maculipennis-larven van af het oogenblik, dat zij het ei verlaten, in het leven te houden, door van tijd tot tijd de sporenbuisjes van een microscopische alg (Protococcus) op het water uit te strooien, deze en dergelijke poederachtige stoffen worden allen door de larven verorberd. Het formalinepoeder doodt de Anopheles larven onverbiddeijk; na verloop van 5 à 20 minuten worden hun bewegingen gaandeweg minder, met kleine schokkende bewegingen trachten ze nog te zwemmen, maar het einde is de dood. Het effect is afhankelijk van de hoeveelheden, die ze binnen krijgen; zij, die zwak zijn aangetast en oogen-schijnlijk hun normale bewegelijkheid behouden, raken ten slotte toch uitgeput. Opmerkelijk is het, dat formaline alleen voor de Anopheles-larven noodlottig is. Culex-larven, die hun voedsel niet aan het wateroppervlak zoeken, en alle overige moerasbewoners, zoowel gewervelde als ongewervelde, onder-vinden er geen last van. De specifieke werking van de formaline, op de hiervoren beschreven wijze aangewend, gelijkt treffend op die, welke de chinine op de organismen, die bij malariakoorts in de roode bloedlichaampjes zweven, uitoefent. Soortgelijke behandeling is ook in het dagelijksch leven toe te passen: waterbassins b.v. zou men op gezette tijden met formalinepoeder moeten bestrooien, om het uitkomen van de mannelijke anopheles te beletten. Per vierkante meter is een kwart gram voldoende. Het verdient aanbeveling de formaline op de warmste uren van den dag uit te strooien, de larven zijn dan het drukste in de weer om voedsel te zoeken.”

* * *

„Uit naam van den Amerikaanschen gezondheidsdienst maakt generaal Hugh S. Cumming bekend, dat de gunstige uitkomsten, die op Hawaii bij de behandeling van melaatschen met chaulmoogra-olie bereikt was, prikkelden tot voortzetting van het onderzoek. Ten slotte bereidde men het ethyl-ester uit de chaulmoogra-olie en de 48 leprozen, die ruim een jaar op het station te Kolibri behandeld zijn, zijn in October 1919 als genezen ontslagen en zijn tot dusver vrij van de ziekte gebleven. Men zal er nu ook de melaatschen in de kolonie te Molokai mee gaan behandelen. De gewezen patiënten waren door een bijzondere commissie nauwkeurig onderzocht, voor

Nederl. Stoomvaart-Maatschappij „OCEAAN”
Directie: Prins Hendrikkade 145, AMSTERDAM

Holland-Nederlandsch-Indië
Vice-Versa

Agenten: MEYER & Co's SCHEEPVAART-MAATSCHAPPIJ
AMSTERDAM-ROTTERDAM.

G. J. R. VAN DER GAAG & ZOON

GROENMARKT 27
TELEPHOON N° 2512

□ □ DRUGERIEN :: :: CHEMICALIËN □ □
□ □ DEPOT DER MEEST BEKENDE BINNEN- □ □
□ □ EN BUITENLANDSCHE SPÉCIALITÉS □ □

men hun toestond zich onder de burgerij weer te bewegen. De openbare gezondheidsdienst bij alle gevallen controleeren en neemt elke maand grafieën.”

Curaçao.

De Koloniale Raad.

De Koloniale Raad heeft aangenomen eene wijziging van het reglement op de Curaçaosche bank, waarbij aan de directie der bank de bevoegdheid gegeven in bijzondere gevallen het bankbiljetkapitaal te verhoogen, mits voor het hoogere drag (boven anderhalf millioen) volledige dekking in munt of muntmateriaal aanwezig is. De bedoeling is, zooveel mogelijk grof zilver aan de circulatie onttrekken tot de nieuwe munt uit Nederland vangen is.

Aan de Amigoe (de Curaçaosche Courant) schreef eenige mails achter te zijn) ontleenen wij nog, in de zitting van 8 Juni l.l. door den voorzitter van den Gouverneur werd voorgelezen, waar de Gouverneur ter kennis van den Raad bracht, hij van den Minister van Koloniën het volgende telegram heeft ontvangen:

„Zal fondsen aanvragen gelijkstelling salaris zondere onderwijzers openbare ontvangend pro Januari laatstleden.

Ondscheiding gehuwden ongetrouwden artikel 2 art. 26 bis en 3 quinques lager onderwet 19 staatsblad 493. Sein bedrag uitkeering lo dat toegestaan loopende begrooting.”

Na voorlezing van dit telegram stelde de Voorzitter voor om deze dépêche ter griffie van den Raad te deponeren en den Gouverneur dank te betuigen voor deze mededeeling.

Hiertoe werd besloten. In dezelfde zitting werd ook kennis genomen van het schrijven van den Gouverneur aan den Raad.

„Met belangstelling heeft de ondergeteekende kennis genomen van het, bij de mondelinge behandeling der begrooting voor het dienstjaar 1921, Zaterdag 8 Mei l.l. ter sprake gebrachte betreffende het stelsel van verkiezing voor den Kolonialen Raad en het onderwerp van finantieele decentralisatie.

„Ondergeteekende zou het zeer op prijs stellen indien die onderwerpen, die reeds vaak een punt van discussie hebben uitgemaakt, door Uw Raad nader in studie werden genomen, terwijl hij zich aanbevolen houdt te zijner tijd Uw zienswijze nader te vernemen.

„Hij zou gaarne zien, dat Uw Raad dit verzoek zo ruim mogelijk opvatte en zijn advies niet alleen uitbracht over de finantieele decentralisatie, zoover voor wat betreft de groepen van eilanden als eilandengewijze, maar ook de kwestie van het budget-nader onder de oogen zou willen zien. Daarbij zou ondergeteekende Uwe beschouwingen gaarne ontmoet over de samenstelling van den Raad, voor wat betreft het aantal leden, vertegenwoordiging der eilanden, de benoembaarheid der leden en eventueel de eischen waaraan verbonden moet worden om het kiesrecht uit te oefenen.”

De Voorzitter stelde na de lezing dezer dépêche voor, deze in comité-generaal te behandelen. Aldus werd besloten.

Emigratie naar San Domingo.

In verband met hetgeen wij in ons nummer van 22 April l.l. mededeelden, ontleent de Amigoe di Curaçao aan eenen brief van den Nederlandschen vice-consul te San Pedro de Mácoris het volgende, na te hebben meegedeeld, dat uit dit schrijven blijkt, dat de „decreten van het Amerikaansch Militair Bestuur op St. Domingo geen verandering gebracht hebben in den reeds bestaanden toestand van de immigranten.”

De Dominikaansche wetten immers verbieden de zij geheel de introductie van negers, immigranten, terwijl deze wetten slechts het vrije verkeer belemmeren onder (zonder?) vastgestelde condities.

„De suikerplantages kunnen als naar gewoonte

LENSVELT NICOLA

Den Haag Holland

Beschuit en Roggebrood
voor export.

CORN. VAN DER SLUIJS

BINNENHUISARCHITECTUUR, MEUBELS, STOFFEN, ENZ.

ALLEEN NOORDEINDE 162A. TEL. 4782. DEN HAAG.

moet het vertrouwen in de goede bedoeling schokken moet ook koren zijn op den molen van hen, die de agitatie tegen de Britsche en Fransche overheersching in mohamedaansche landen willen gaande houden. De geallieerden zullen wel merken, dat zij door het gebruik van dergelijke bangmakers op zeer bedenkelijke wijze met vuur spelen. Het is zelfs niet onwaarschijnlijk dat de strijd lust der gekleurde troepen, welke onder Fransche vlag in Cilicië en Syrië moeten optreden, erdoor beïnvloed zal worden.

Tunis vooruit!

Tunis wenscht een leening te sluiten van 274 miljoen francs. De Resident-generaal in Tunis, E. Flandin, heeft gelegenheid gehad de noodzakelijkheid hiervan uiteen te zetten voor de commissie „de l'Algérie, des colonies et des protectorats”, die het ontwerp voor de Fransche Kamer te onderzoeken heeft. Wij ontleenen hier eenige bijzonderheden aan zijne mededeelingen en beschouwingen.

Het ontwerp onderscheidt twee groepen van uitgaven. Tot de eerste behooren, die welke reeds een deel van de leening van 1912 vormden, dat toen echter niet is gerealiseerd. Daarvan zijn 50 miljoen over, maar de werken, waarvoor zij bestemd waren en die niet uitgevoerd werden, aanleg van spoorwegen en aanschaffing van rollend materiaal, vergen nu een aanvulling van beschikbare fondsen met 141 miljoen.

Maar daarnaast heeft de noodzakelijkheid van andere werken, w.o. er zijn van de grootste urgentie, zich opgedrongen. Deze vormen de tweede groep. De leening moet daarvoor nog eens 133 miljoen bezorgen. Hiertoe worden gerekend: een tweede telegraafkabel naar 't moederland, groote wegen, afwateringswerken, elektrische verbindingen, scholen, toename der Fransche bevolking, vakonderwijs, weldadigheidsinstellingen en hulpverlening.

Het telegraafverkeer ondervindt hinderlijke vertraging. De uitgave voor den kabel zal met 't moederland moeten worden gedeeld. Voor 't wegennet heeft tot nu toe geen vast plan bestaan. Het verkeer van Tunis met Algiers moet uit nationaal, economisch en defensie-oogpunt belangrijk worden verbeterd. Tunis is vroeger vruchtbaar geweest dan thans, het moet door een goede waterverdeling weer in voortbrenging winnen. Ook door andere middelen moet de vruchtbaarheid worden verhoogd. 10 miljoen zijn bestemd voor den aanleg van elektrische instellingen en geleidingen. 5 miljoen zijn uitgetrokken voor den aanbouw van goedkope woningen. Voor de scholen, vooral vakscholen, wordt 12 miljoen berekend; voor hospitalen, moederverpleging, afzondering van krankzinnigen, voorbehoedmiddelen tegen ziekten en andere gezondheidsmaatregelen is een som van 15 miljoen vermeld.

Volgens Etienne Flandin kan de kolonie gemakkelijk de hieraan verbonden lasten dragen. De inkomsten hebben de uitgaven altijd verre overtroffen. Het gevraagde geld wil het vermogen vergrooten, niet een ongunstigen toestand likvideeren.

Met den Franschen slag.

Bij decreet van 8 Juli 1919 werd de invoer van uit den vreemde komende alcoholen in alle Fransche koloniën verboden. De Fransche administratie werd er op gewezen, dat zij daarbij de bepalingen over het hoofd had gezien van de Fransch-Engelsche overeenkomst van 14 Juni 1898, waarbij voor het gebied van de Niger is bepaald, dat geen differentieele rechten buitenlandschen invoer mag achterstellen bij Franschen invoer, zoodat verbod voor den eerste, bij toelaten van den laatste niet toelaatbaar is. Men had dit in Parijs inderdaad over 't hoofd gezien; het decreet van 8 Juli 1919 was voor de Ivoorkust en Dahomey niet te handhaven. Hoe de zaak in 't reine te brengen? Den invoer weer vrijstellen voor allen? Den invoer verbieden voor allen? Er werd een voorstel gedaan, om den invoer toe te laten voor 't gebruik der Europeanen, doch te verbieden voor den alcohol in den handel. De regering verving het decreet van 8 Juli 1919 door een van 23 Maart 1920; dit verbiedt den invoer weer van vreemde alcoholen, doch sluit de Ivoorkust en Dahomey van het invoerverbod uit. Dat is, zegt la Dépêche Coloniale van 7 Juli, eerbiedigen van de overeenkomst van 1898, maar het is het verrichten van een slechte daad jegens de inboorlingen dier twee koloniën. Want zoodra dit besluit bekend was, kwamen schepen volgeladen met alcohol, voornamelijk uit Nederland, het vergif weer in groote hoeveelheden aan de inboorlingen brengen, die 't langzamerhand ontwend waren. De ontstane toestand heeft de Kamer van Koophandel in Dahomey er toe gebracht, uit een menschlievend oogpunt, aan te dringen op een algemeen verbod van invoer van handelsalcohol, zoowel van Fransche als van

stemming vragen aan het Departement van Immigratie en Landbouw om een zeker aantal werklui van de Kleine Antillen naar hier (St. Domingo) te brengen, verantwoordelijk blijvende voor hen gedurende hun verblijf alhier, moettende zij zich weer inschepen en verloop van het tijdstip uitgedrukt in de toestemming.

Iedereen die hier wil komen moet eerst toestemming vragen en \$ 50 op zak hebben en gezond zijn. De reden voor deze nieuwe wetten zijn, dat er de laatste tijden een groote menigte negers van allerlei oorsprong hier zonder toestemming enz. binnenkomen en dat er verschillende stakingen plaats hadden op de plantages, hetgeen door het Gouvernement niet met goede oogen werd aangezien.

De werklieden, die hier zijn, kunnen toestemming verkrijgen om hier te blijven, mits zij nooit in aanraking met de politie zijn geweest en ook nooit voor het Gerechtshof voor een of andere misdaad veroordeeld werden.

Ik heb verscheidene aanvragen gedaan voor mannen, van wie ik weet, dat zij van uitstekend gedrag zijn en altijd hebben zij toestemming gekregen."

Korte Berichten.

De Nederlander verantwoordt als bij haar ingekomen „voor Oostenrijk” een bedrag van f 108.—, van de leden der dameskrans „Hosa Semma” te Oranjestad (Aruba).

De Curaçaosche Handelmaatschappij heeft haar uitgegeven maatschappelijk kapitaal van 4 op 5 miljoen gulden gebracht. Aan het prospectus der uitgifte (à 125 %) ontleenen wij, dat in April van dit jaar een bijkantoor te Antwerpen geopend is. „Door de beëindiging van den Europeeschen oorlog”, wordt verder gezegd, „konden de importzaken van het Hoofdkantoor zich herstellen, terwijl de exportzaken zich meer en meer uitbreiden, en het is te voorzien dat deze uitbreiding zich zal bestendigen.”

De Amigoe di Curaçao meldt de oprichting te Curaçao van de Handelmaatschappij voor West-Indië en Zuid-Amerika met een kapitaal van 1 miljoen gulden.

Van Vreemde Koloniën en Verre Landen

Spelen met vuur.

De geallieerden hebben de gewoonte, als de overwonnenen aarzelen aan een gestelden eisch te voldoen, een bedreiging in het geding te brengen, waardoor zij zich zelf met evenveel nadeel bedreigen als hunne tegenpartij. Voegde Emir Feisoel zich niet naar hun inzicht ten opzichte van Syrië, dan wachtte hem een veldtocht. Hij heeft zich niet gevoegd; over den veldtocht, die ingezet is, kan Frankrijk nog wel eens spijt krijgen. Bij de aarzeling van de Duitschers te Spa kwam de bedreiging met een militaire bezetting van 't Roergebied, die, ware zij verwezenlijkt, den rooden vloed op, door de Entente zelf zeker niet gewenschte wijze, zou hebben kunnen versterken. En in 't antwoord aan Turkije gegeven, naar aanleiding van de door de Turksche regering geopperde bezwaren tegen 't voorgestelde vredesverdrag, wordt weer een dusdanige bedreiging geopperd. De geallieerden willen niet hooren van de wijzigingen, die de Porte voorstelt betreffende Thracië, Smyrna en de Syrische grens van Armenië; weigert Turkije den vrede te teekenen en toont het zich niet in staat zijn gezag in Klein-Azië te herstellen, dan zouden de geallieerden er toe gebracht kunnen worden de belikking betreffende Konstantinopel in dien zin te herstellen, dat de Turken eens en voor altijd uit Europa gezet zullen worden. Tot den 27en Juli is hun tijd gelaten om te teekenen.

Afgezien van de vraag of deze bedreiging tot het door de geallieerden gewenschte resultaat zal leiden, zal zij zeker weer een storm van verontwaardiging doen losbreken onder die mahomedanen, die in groot aantal in verzet zijn gekomen tegen de verwijdering van den Khalief uit Konstantinopel, uit Stamboel, om hem te verplichten, als uitgeworpene buiten Europa een standplaats te zoeken. Het herhaaldelijk naar voren brengen van deze kwestie, om ze na krachtige protesten weer terug te trekken, doch ze, nadat de protesten dan bedaard zijn, weer naar voren te schuiven,

AUG. SAVELKOUL - AMSTERDAM
SINGEL, HOEK HEILIGENWEG 30
Batavia - Semarang - Soerabaya - Bandoeng
HEERENKLEEDING NAAR MAAT
Indische Uitrustingen
Vraagt geïllustreerden Catalogus.

HOEKER & ZN.
Uitsluitend adres Heerengracht 435-437
Goud - Zilver
Paarlen - Brillanten
AMSTERDAM 192 Telefoon 309 Noord

Instituut LAURILLARD
OPLEIDING voor verschillende examens en ambten, zooals Staatsinrichting M. O., Staathuishoudk. M. O., Gemeente-administratie, Boekhouden. De opleid. geschiedt ook schriftelijk in Nederland en Koloniën met zeer goede resultaten. Prospectus en lijsten met namen en adressen van vierhonderd en vijftig geslaagden worden op aanvraag gratis toegezonden door Mr. Dr. I. J. M. LAURILLARD,
Oranjeplein 102 - Den Haag
Telefoon 6225

Firma KIEWIET DE JONGE
Lange Bisschopstraat 25, DEVENTER.
SPECIAAL MAGAZIJN VAN
Huishoudelijke Artikelen
Haarden en Kachels
Tuin- en Serremeubelen.

J. P. C. NICOLAI & ZON
HOF-KLEEDERMAKERS
Kanaalstraat 2 Telef. H. 3146
's-GRAVENHAGE
Hof-, Rijks- en Gemeenteleveranciers

CREDIET
Levert op elk gebied.
Strenge geheimhouding.
Conditie zeer vrijgevig
In overleg met den kooper.
DE RESIDENTIE
119 LANGE BEESTENMARKT 121-123

WISBRUN & LIFFMANN.
Veenestraat 35-37 - Tel. 2503. - Den Haag.
DAMES MODEARTIKELN.
ZIJDEN STOFFEN, FLUWEELEN, KANTSTOFFEN.
ALLE SOORTEN GARNEERINGEN, ENZ.
BALARTIKELN.

HOFLEVERANCIERS.

Wed. H. RAHDER & ZOON
Wijnhandelaren

Filiaal: 's-Gravenhage
Hoofdkantoor: Amsterdam
Filiaal: Arnhem
Filiaal: 100 Gorinchem
Heemskerckstr. 1a Binnenkant 25 N. Plein 15 O. Vischmarkt
Tel. H. 3493. Intere. Tel. 389. Tel. 280. Tel. 61.

Prijscouranten worden op aanvraag gaarne toegezonden.

Voor Export speciale conditiën.

**BALANSCONTROLE
BELASTINGZAKEN
INRICHTEN EN CONTROLEEREN
VAN ADMINISTRATIES**

H. A. VERHEIJ

LID NEDERLANDSCHE BOND VAN ACCOUNTANTS

VONDELKERKSTRAAT 17

TEL. Z. 3603 AMSTERDAM

Ik zing de lof

der

Monarch

**Schrijf-
machine**

HOOFDAGENTEN
HEYENBROCK HASELAGER & Co
AMSTERDAM-ROTTERDAM
DEN HAAG.

**VLEUGELS, PIANO'S
KUNSTSPELPIANO'S
ORGELS**

REPARATIE - STEMMEN - RUILEN

Speciale Inrichting voor het gereedmaken voor de TROPEN

GOOSEN & SWAGERMAN
DEN HAAG
BOEKHORSTSTRAAT 149 - TEL. H 2051

ROTTERDAMSCH LLOYD

Directie: WM. RUYS & ZONEN - ROTTERDAM

Geregelde MAIL- en PASSAGIERSDIENST van ROTTERDAM naar NEDERLANDSCH-INDIË met aansluiting naar alle havens in den IND.-ARCHIPEL

LUXUEUS INGERICHTE MAILBOOTEN, alle voorzien van draadloze telegrafie en onderwater-klokksignaal.

vreemde herkomst. Zal de Fransche regeering hiervoor oor hebben?

Als men zich herinnert, dat onlangs de bestrijding van 't opiumgebruik in andere Fransche koloniën aangevochten werd, omdat de schatkist de opiumbijdragen niet missen kan, is het te betwijfelen of de administratie ten opzichte van 't alcoholgebruik een hooger standpunt zal innemen. Uit een ethisch beginsel is er geen verschil of er Hollandse of Fransche alcohol gedronken wordt; voor den fiscus en de Fransche nijverheid bestaat hierin wél verschil. Intusschen strekt het de Kamer van Koophandel te Dahomey tot eer, dat zij de aan den handel in alcohols verbonden voordeelen wil prijs geven om tot een algeheel verbod te komen, dat dan voor alle koloniën zou moeten gelden.

Herinnert 't doen der Fransche regeering in deze weer aan het vermaarde „met den Franschen slag”, dit komt nog eens nader in de gedachte, nu de Regeering aan de Fransche Kamer een wetsontwerp heeft voorgelegd, om het decreet van 8 Juli 1919 te ratificeren, en nu de heer E. Néron, door de douane-commissie tot rapporteur daarover benoemd, den 25en Juni zijn rapport aan de Kamer overgelegd heeft, niettegenstaande dit decreet niet meer bestaat, vervangen als 't is door dat van 23 Maart 1920.

Mededeelingen.

Van het Dagelijksch Bestuur der Vereeniging:

CONCEPT-NOTULEN VAN DE HOOFDBESTUURS-VERGADERING VAN DINSDAG 6 JULI 1920.

Aanwezig de leden: R. Zuiderhoff, Onder-voorzitter, H. J. A. Raedt van Oldenbarneveldt ('s-Gravenhage), J. P. T. J. Brondgeest (Haarlem), H. J. M. Baumann (Arnhem), Mevrouw de Dour. Clifford Koeq van Breugel-Roelofs (Breda), J. A. van Hamel (Leiden), F. E. Luitjes (Nijmegen), Z. G. H. Marcella (Rotterdam), Mevrouw J. van der Schuijt (Utrecht), Mr. Dr. C. F. Schoch (Amsterdam), C. de Vries (Amsterdam), en J. van Haften, wd. Secretaris.

Afwezig met kennisgeving de leden: C. R. Bakhuizen van den Brink, Voorzitter, mevrouw M. ten Bosch-Boscher ('s-Gravenhage), T. G. Oosterbeek (Apeldoorn), en H. F. Tillema (Groningen) en Dr. D. D. Zeijlstra (Deventer).

Afwezig zonder kennisgeving: J. H. Calmeijer (Apeldoorn) en H. J. Hoekstra (Studenten-afd.). De wd. Voorzitter opent ten 2 uur n.m. de vergadering met een woord van welkom aan de aanwezige leden en deelt tevens mede, dat de Voorzitter hem heeft verzocht ter kennis van het H. B. te brengen, hoezeer het hem leed doet, deze vergadering, de laatste waarin hij als voorzitter zou zijn opgetreden, daarin door ongesteldheid verhinderd, niet te kunnen bijwonen. De wd. Voorzitter deelt mede van den Voorzitter een afscheidsbrief — gericht aan het Hoofdbestuur en de Algemeene Vergadering — te hebben ontvangen, welk schrijven hij zich voorstelt, teneinde tweemaal lezen te voorkomen, in de op deze vergadering volgende Algemeene Vergadering ter kennis van de leden te brengen. De wd. Voorzitter stelt daarop het H. B. voor, om aan de Alg. Verg. in overweging te geven den afgetreden Voorzitter bij acclamatie tot Eere-voorzitter te benoemen. (Daverend applaus en instemming).

I. Notulen.

Overgaande tot de agenda, vraagt de Voorzitter of een der leden iets op of aan te merken heeft naar aanleiding der vorige op 24 April j.l. gehouden vergadering, welke notulen al reeds werden bekend-gemaakt in het Koloniaal Weekblad van 13 Mei 1920, No. 20. Zulks niet het geval zijnde worden deze goedgekeurd en gearresteerd.

II. Bespreking van de agenda voor de Jaarlijksche Algemeene Vergadering.

Naar aanleiding van deze agenda (zie K. W. No. 26 en 27) deelt de Voorzitter mede, dat het jaarverslag van „Persinggahan” niet in die agenda wordt genoemd, omdat dit verslag, dat daartoe niet tijdig genoeg in kwam, nog niet is opgenomen geworden in het Koloniaal Weekblad. De Secretaris heeft het echter ontvangen en bij zich en stelt den Voorzitter voor, het in de Algemeene Vergadering te doen voorlezen. Hiertoe wordt besloten.

Na eenige discussie vereenigt zich het H. B. met de agenda voor de Algemeene Vergadering.

Alvorens echter over te gaan tot behandeling van punt III, meent de Voorzitter, dat bij dit punt een woord van oprechten dank aan het aftredende Hoofd-

JAVA-CHINA-JAPAN LIJN

Eigen kantoren der Maatschappij te AMSTERDAM, HONGKONG, SOERABAIA, KOBE en SAN FRANCISCO. Geregelde stoomvaartdiensten tusschen Nederlandsch Indië, China en Japan.

JAVA-PACIFIC LIJN

(Onder Directie der Java-China-Japan Lijn). Maandelijksche dienst tusschen Ned.-Indië en San Francisco.

bestuurslid G. de Vries, die zich niet meer herkies heeft willen stellen, hier zeer op zijn plaats is. De de Vries toch is lange jaren Hoofdbestuurslid geweest en heeft in die jaren de belangen van „Oost en West” zooveel mogelijk behartigd; ook heeft hij dat gedeelte van het Afdelingsbestuur van Amsterdam, waarin hij een zeer gewaardeerd lid was. De Voorzitter dankt nogmaals voor zijn vele diensten en hoopt dat het in alle opzichten wel moge gaan. (Applaus).

De heer de Vries dankt daarop den Voorzitter en Hoofdbestuur in eenige gevoelvolle bewoordingen.

III. Aanvraag om ontslag van den wd. Secretaris Penningmeester, het lid J. van Haften, met ingang van 16 Juli 1920.

Bij dit punt deelt de Voorzitter mede, dat er laatsten tijd wel veel verwisseling is in het Secretaris-Penningmeesterschap. De heer van Haften, de te woordige titularis, heeft echter door particuliere standigheden, ontstaan na het aanvaarden van 't ambt, veel minder tijd beschikbaar dan voorheen, hoewel hij het Secretarisambt alleen wel zou kunnen waarnemen, heeft hij gemeend, dat wanneer iemand vonden kon worden die beide functies tegelijk zou kunnen waarnemen, dit voor de Vereeniging beter was. In de maanden dat hij het Secretaris-Penningmeesterschap heeft waargenomen, heeft het dagelijksch bestuurschap hem leeren kennen als een zeer goed Secretaris-Penningmeester; ook eert de Voorzitter het in hem, hij het belang van de Vereeniging heeft gesteld op 't persoonlijk belang.

De Voorzitter stelt voor hem dank te brengen en hetgeen hij voor de Vereeniging heeft gedaan en hoop uit te spreken, dat, al gaat hij nu de Vereeniging verlaten, hij er zijn krachten aan zal willen geven, dien dat noodig mocht blijken. (Applaus).

De heer van Haften dankt in enkele gevoelvolle woorden en geeft de verzekering dat de Vereeniging wier doel en streven zijn volle sympathie heeft, allen tijde op hem kan rekenen.

IV. Bij punt 4 geeft de Voorzitter het woord den wd. Secretaris, die den nieuwen titularis bij het dagelijksch Bestuur heeft aanbevolen.

De heer van Haften deelt daarop mede, dat hij besloten had af te treden, hij op verzoek van het Dagelijksch Bestuur onder zijn kennissen heeft vergeten, dien hij geschikt achtte om de functien te vervullen.

Dien persoon meent hij gevonden te hebben in den wd. oud-officier van Administratie te klasse K. N. M. is iemand, met wien hij jaren lang te zamen heeft gewerkt en iemand die het groote voordeel heeft van administratieve er ook de voor het Secretarisambt noodige literaire talenten op na te houden. Van laatste heeft hij blijk gegeven, doordat hij redacteur oprichter is geweest van het blad „De Bandler”, hij is thans nog redacteur van het blad „Bendor”, hij vol vertrouwen durft hij den heer van der Brugh aan te bevelen.

De door het Dagelijksch Bestuur gedane benoeming wordt daarop door het Hoofdbestuur goedgekeurd.

V. Voorstel tot verhooging van het salaris van den Administrateur en wel van f. 600.— op f. 900.— 's jaars.

Bij dit voorstel deelt de Voorzitter mede, dat met de oog op de vele werkzaamheden aan het Administrateurschap verbonden, het Dagelijksch Bestuur heeft gemeend, dat het salaris in geen deele in overeenstemming is met de werkzaamheden. Uit den aard der zaak is f. 900.— nog niet veel, maar het is zaak voorzichtig te werk te gaan. De Voorzitter deelt echter mede, dat deze voorgestelde verhooging zeer goed uit de inkomsten kan worden bestreden.

Na eenige discussie vereenigt zich het Hoofdbestuur met deze-verhooging.

VI. Rondvraag.

Bij dit punt brengt het lid Luitjes (Nijmegen) de sprake het feit, dat o.m. bij de afdeling Nijmegen door den heer Gooszen zijn aangebracht verschillende hotels en Café's als abonné's op het Koloniaal Weekblad. Onze Vereeniging kent echter geen abonné's en het ergste is, dat van deze abonné's geen 40 pCt. wordt gedragen aan de afdelingen.

De Voorzitter antwoordt hierop, dat deze instellingen geen lid kunnen worden omdat zij niet altijd recht op persoonlijkheid bezitten. Wat echter die 40 pCt. betreft, gaat, al jaren lang ontvingen die instellingen het Koloniaal Weekblad en had dus de afdeling Nijmegen de gelegenheid te over gehad ze voor hun abonnement te doen betalen; had men dat gedaan, dan had men ook die 40 pCt. gehad.

Vervolgens wordt door den wd. Secretaris de zaak

**Electro-Technisch Bureau
H. VAN ZIJL**

Fr. Valentijnstraat 102 DEN HAAG Tel. H. 8017

Licht, Kracht, Verwarming, Schel-
... en Telefoon-Installatiën.

J. M. VAN KEMPEN & ZONEN

Kon. Ned. Fabriek van Gouden en Zilveren Werken.
VOORSCHOTEN.

FILIALEN te Weltevreden, Rijswijk 17;
's-Gravenhage, Plaats 2; Rotterdam, Hoofdeet 26;
Utrecht, Choorstraat 32; Middelburg, Lange Delft 138.

Koninklijke Paketvaart-Maatschappij.

Geregelde mail-, passagiers- en vrachtgoederendienst

tusschen de havens in den Nederlandsch-Indischen Archipel, in verbinding met Singapore, Penang en Australië.

Uitvoerige dienstregelingen zijn verkrijgbaar bij de Directiën te Amsterdam en te Batavia.

het geldelijk beheer over 1920. (K. W. 24 Juni 1920, No. 26).

De voorzitter brengt dank aan de Verificatie-Commissie voor haar arbeid. Daar niemand het woord over dit punt verlangt, wordt de rekening en verantwoording goedgekeurd.

Begrooting 1920. (K. W. 24 Juni 1920, No. 26).

Naar aanleiding hiervan vraagt de afgevaardigde van Amsterdam, waarom in verband met het volgende punt van de agenda (voorstel tot verhooging van het salaris van den Administrateur van / 600.— op / 900.— 's jaars) geen / 900.— in plaats van / 600.— op de begrooting is geplaatst, daar deze verhooging toch ongetwijfeld wordt goedgekeurd. De begrooting was evenwel al opgemaakt, voordat dit punt op de agenda werd geplaatst. Nu door toename van het aantal leden de financiële toestand aanzienlijk verbeterd is, durfde het bestuur deze verhooging met gerustheid voorstellen.

Nog vestigt genoemde afgevaardigde de aandacht op het volgende. De colporteur ontvangt / 10800.— provisie en / 600.— vergoeding van reiskosten. Daar staat tegenover een opbrengst aan advertentiën door zijn toedoen van / 32.000.—, zoodat hij ongeveer 33½ pCt. ontvangt van hetgeen hij aanbrengt. Dit vindt deze afgevaardigde te hoog. Bij informatie is hem 20 pCt. genoemd. Hij geeft aan het hoofdbestuur in overweging bij advertentiebureaux naar deze aangelegenheid te informeren. De heer van Haften zegt, dat hem na informatie gebleken is, dat men bij groote lichamen 34 tot 40 pCt. betaalt. Zeker, men kan ook tegen lagere provisie terecht, maar dan krijgt men minderwaardige krachten. De colporteur is een eerste kracht en spreker raadt daarom aan, niet op zijn loon te bekijven. Niemand meer het woord verlangende, wordt de begrooting goedgekeurd.

Verhooging salaris administrateur.

Het salaris wordt van / 600.— op / 900.— gebracht.

Benoeming Verificatie-Commissie.

In deze commissie worden benoemd de heeren J. A. Soetens, E. T. Grooss en J. van Haften.

Verkiezing Hoofdbestuur.

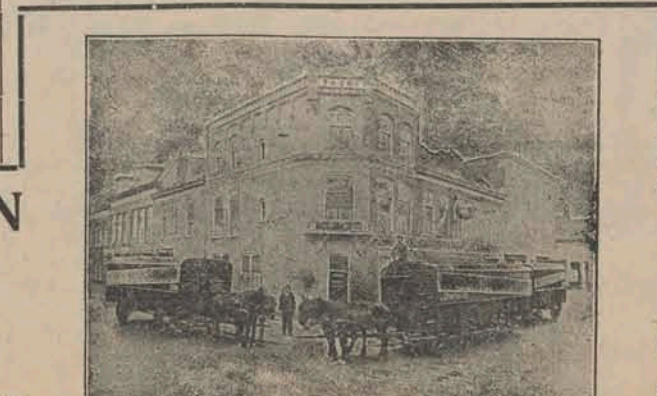
Alvorens tot verkiezing over te gaan, brengt de voorzitter dank aan den heer De Vries, die zich niet meer beschikbaar stelt, voor hetgeen hij gedurende vele jaren als secretaris in het belang der vereeniging heeft gedaan. Spreker verzoekt mevrouw Nijenhuis en den heeren Petit en Boes het stembureau te vormen. Het aantal uitgebrachte stemmen bedraagt 36, n.l. Amsterdam 5, Arnhem 3, Breda 3, Den Haag 6, Haarlem 5, Leiden 8, Nijmegen 3, Rotterdam 4, Utrecht 5. (De afd. Apeldoorn, de studentenafd. Leiden, Deventer, Groningen en de Middelb. Landbouwschool zijn niet vertegenwoordigd, terwijl het dubieus is of de waarnemende voorzitter al of niet 1 stem heeft en daarom niet meestemt. De uitslag der stemming is, dat zijn gekozen met algemeene stemmen: tot voorzitter de heer Mr. W. Sonneveld, tot ondervoorzitter de heer R. Zuiderhoff, tot leden mevr. ten Bosch Bosscher, de heer F. Gerdes Oosterbeek, C. H. L. Baelde en H. J. M. Bauman met 30 stemmen, terwijl de heeren Kerremans en Boelen ieder 3 stemmen verwierven. De aanwezige leden namen hun benoeming aan, terwijl de overigen van hunne verkiezing in kennis zullen worden gesteld.

Benoeming Secretaris-Penningmeester.

Bij het vertrek van den heer A. J. Gooszen naar Indië heeft het hoofdbestuur den heer van Haften benoemd tot secretaris-penningmeester. Tijdsgebrek belet dezen echter de dubbele functie van secretaris-penningmeester te blijven waarnemen, wel die van secretaris alleen, maar hij vindt het meer in het belang der vereeniging, wanneer beide functies in één hand blijven. De voorzitter brengt den heer van Haften dank voor zijn arbeid. Deze beveelt den heer F. H. A. van de Brugh warm aan. Na deze aanbeveling wordt de heer van de Brugh benoemd.

Benoeming hoofdvertegenwoordiger voor Oost-Indië.

Hier toe wordt benoemd de heer A. J. Gooszen. De voorzitter memoreert diens groote verdiensten voor de vereeniging en stelt de vergadering voor hem van deze plaats hulde te brengen, waarmee de aanwezigen door applaus instemmen.

Rekening en verantwoording over

J. P FLECK - Utrecht

Lijnmarkt 19 - Intercomm. Telefoon 1078

COMPLETE WONINGINRICHTINGEN
Behangerij ..... Stoffeederij
.... Matrassen en Beddenfabriek ....

ALLE SOORTEN DEKENS MOTZUIVERING

ader toegelicht. Deze deelt mede, dat de vorige secretaris zich persoonlijk naar de verschillende gerants der hotels, restaurants enz. heeft begeven en hen heeft gewezen op het feit dat hunne instellingen al jaren lang het Koloniaal Weekblad om niet ontvingen en hun heeft gevraagd of het nu eens geen tijd werd dat zij ervoor gingen betalen. Bijna allen hadden zich daartoe bereid verklaard. Waar het hier dus aangaat abonnementen die door de diligentie van het H.B. zijn aangebracht, zou het zijns inziens toch wel wat ver gedreven zijn, als ook daarvan de 40 pCt. aan de afdeeling moest worden betaald. Alle leden, op het lid Luitjes na, verenigden zich met het standpunt van Voorzitter en Secretaris.

Hierna niemand meer iets ter tafel hebbende te brengen, sluit de Voorzitter de vergadering.

De wd. Secretaris,
VAN HAAFTEN.

CONCEPT-NOTULEN VAN DE JAARLIJKSCHE ALGEMEENE VERGADERING VAN DE VEREENIGING „OOST EN WEST” OP 6 JULI 1920 TE HAARLEM.

Vertegenwoordigd zijn de afdeelingen Amsterdam, Arnhem, Breda, Den Haag, Haarlem, Leiden, Nijmegen, Rotterdam, Utrecht, terwijl van de afdeelingen Apeldoorn, Deventer, Groningen, de Studentenafdeeling Leiden en de Middelb. Landbouwschool geen vertegenwoordigers aanwezig zijn.

Opening.

Om 3 uur opent de waarnemend voorzitter de heer R. Zuiderhoff de vergadering met den aanwezigen het welkom toe te roepen. Spreker deelt mede, dat de voorzitter de heer C. R. Bakhuizen van den Brink, die wegens ongesteldheid is verhinderd deze vergadering te leiden, als voorzitter heeft bedankt, daar hij meent zijn plaats aan een jongere kracht te moeten afstaan, die dichter bij het tegenwoordige Indië staat dan hij. Spreker geeft zijn leedwezen te kennen over dit besluit van den sympathieken voorzitter, die de vereeniging gedurende een 12-tal jaren op de meest eervolle wijze geleid en brengt hem hulde voor hetgeen hij gedurende deze lange reeks van jaren voor Oost en West heeft gedaan. Hij leest daarna een uitvoerigen afscheidsbrief voor van den scheidenden voorzitter. (Opgenomen K. W. van 22 Juli 1920, No. 30).

Na voorlezing wordt de heer Bakhuizen van den Brink bij acclamatie benoemd tot eerevoorzitter der vereeniging, welk besluit hem staande de vergadering telegrafisch wordt medegedeeld.

Notulen.

Vervolgens komen de verschillende punten van de agenda aan de orde.

Daar niemand het woord verlangt over de notulen van de Algemeene Vergadering, in 1919 te Deventer gehouden, waarvan het concept is te vinden in het K. W. van 24 Juni 1919 No. 30 en over die in Januari te Utrecht gehouden, worden deze vastgesteld.

Jaarverslag.

Hierna leest de secretaris, de heer J. van Haften, op verzoek van den voorzitter, het jaarverslag voor opgenomen in het K. W. van 24 Juni 1920, No. 26). Naar aanleiding hiervan maakt de afgevaardigde van Amsterdam de opmerking, dat volgens het verslag het K. W. aan het bestuur / 6.50 per lid kost, terwijl men het nadeelige saldo van / 3000 deeltende door het aantal leden, 2586, (tot een bedrag komt van / 1.16. Na beantwoording door den voorzitter, wordt het jaarverslag goedgekeurd.

Verslagen verschillende commissies.

Daar geen der aanwezigen voorlezing verlangt van de verslagen van de Commissie van West-Indië, de Studie-Commissie, de Inlichtingendienst, zie resp. K. W. van 25 Febr. 1920 No. 9, 25 Maart 1920 No. 13 en 1 Juni 1920 No. 24), worden deze onveranderd goedgekeurd.

Niet als punt op de agenda vermeld staat het verslag van het Tehuis voor Nederl.-Indische bedienenden „Persinggahan” over 1919, dat binnenkwam na het opmaken der agenda. De secretaris leest dit verslag voor. (Zie K. W. van 22 Juli 1920, No. 30).

Daar niemand der aanwezigen iets te vragen of op merken heeft, wordt ook dit verslag vastgesteld.

Wijziging Huishoudelijk Reglement.

Het Hoofdbestuur wordt gemachtigd in het H. R. de wijzigingen aan te brengen, die noodig zijn geworden door de jongste Statutenwijziging.

Rekening en verantwoording over

DE BLOOIS & JENTEN

Kantoor en Remise:
Hoefkade 556—564
hoek van Bassenstraat

'S-GRAVENHAGE TELEFOON H. 9380

N.V. MEUBELFABRIEK
V/H LE COINTRE & CO.

Ameublementen
Belimmeringen
Gordijnen
Tapijten

Modelhuis: Oude Molstraat 32
- 'S-GRAVENHAGE -

Stoomvaart-Maatschappij „NEDERLAND”
AMSTERDAM.

PASSAGIERSDIENST

van Amsterdam via het Suezkanaal naar SABANG,
BELAWAN-DELI, SINGAPORE, BATAVIA,
SEMARANG en SOERABAJA.

WANNEER GIJ

Dames- of Heeren-Kleding wilt laten Oppersen, Repareeren, Keeren, Moderniseeren, Vermaken, opnieuw Voeren, onzichtbaar Stoppen, kortom wat gij maar wilt, ga dan naar

Kleermakerij „UNICUM”
Anna Paulownastraat 30a, Tel. 4947
DEN HAAG

De prijs wordt steeds VOORUIT bepaald.

Instituut „VAN WIJNGAARDEN”,
Neutrale School voor M.U.L.O Jongens en Meisjes.
2de Schuifstraat 332 (Duinoord), Den Haag.

Afd. A (6 leerjaren) opleid. H.B.S., Lyceum en Gymnasium
Afd. B (3 leerjaren voor leerlingen boven 12 jaar). Opleiding voor verschillende examens.
Schoolgeld f 60.— tot f 100.— per jaar.
Kleine klassen, ruime lokalen, Centr. verwarming, Electr. verlichting.

GEBRs HEHENKAMP

Heerenkleermakers
Dameskleermakers
Bontwerkers

Lange Voorhout 25

Verhuizingen en Transporten.
BEHANGERIJ EN STOFFEERDERIJ
Groote, ruime, droge Bergplaatsen
ter bewaring van Inboedels.

C. HOYNG
 SPUISTRAAT 20-22 DEN HAAG
 AMSTERDAM - UTRECHT

Kristal - Porselein

VAZEN, BLOEMPOTTEN, ZUILEN MET
 POTTEN, KLOKSTELLEN, ENZ. ENZ.,
 uit de Plateelbakkerij „Zuid Holland”
 te Gouda.

MAIL- en HUTKOFFERS in alle afmetingen.
 Garantie voor gawe overkomst.

Academie des Danses

GERARD J. v. D. MARK
 Gediplomeerd Leeraar
 BEESTENMARKT 102 TELEF. H. 4871
 DENHAAG

Grootste Modernste eerste klas Inrichting in Nederland

Wed. G. STREITWOLF
 Noordeinde 105, 's-GRAVENHAGE, Tel. H. 2413

GUMMI SPONSEN
 SPONSEN ZAKKEN
 BADMUTSEN

VOORHANDEN EEN GROOTE KEUZE:
 Romans, Jongens- en Meisjesboeken, Prentenboeken.
 Kantoor-, School-, Schrijf- en Teekenbehoefden.
 Spoedige levering van alle Studieboeken, Tijdschriften en
 Modeplaten.

Leesbibliotheek in 4 talen. Advertentie-Bureau.

BOEK- EN KANTOORBOEKHANDEL
E. VAN ANDEL, Welmarstraat 16a b.d. Suezkade
 Telefoon 3213 DEN HAAG

UITGAVE van de N.V. Boekdrukkerij v.h. Firma
T. C. B. TEN HAGEN te 's-Gravenhage.

Heden is verschenen de 8ste veel
 vermeerderde druk van

**Moderne
 Kookkunst.**

BEWERKT DOOR
FRANÇOIS BLOM,
 Cuisinier te 's-Gravenhage.

Prijs: ingenaaid . . . . . f 4.00
 gebonden . . . . . - 5.00

VAN STRAALEN MONSIEUR & ERKELENS.
WIJNHANDEL

Hoofdkantoor: ROTTERDAM, Leuvehaven 34, Tel. 2456.
 Bijkantoor: DEN HAAG, Lloydgebouw,
 Piet Heinplein, Tel. {1587
 1588

Bijkantoor: DEN HELDER,
 Hoofdgracht 37, Tel. 83.

De heer Bronggeest vraagt hierop het woord en stelt voor den heer Gooszen ook schriftelijk dank te brengen voor zijn zeldzame activiteit. De vergadering betuigt hiermede instemming.

Plaats waar de Algemeene Vergadering in 1921 gehouden zal worden.
 Hiervoor wordt Rotterdam aangewezen.

Rondvraag.

Bij de rondvraag vraagt een der leden of de officieele Indische berichten betreffende benoemingen, enz. niet in het K. W. opgenomen kunnen worden. Hiervoor zouden nieuwe kolommen noodig zijn, wat om financiële redenen niet gaat. De raad, door een der leden gegeven om het te vinden, door minder wit in de kolommen te laten, is niet aanbevelenswaardig, daar dit de duidelijkheid zeer zal schaden.

Daarna komt de kwestie ter sprake of het niet wenschelijk is dat de leden van Oost en West bij Kamer-verkiezingen stemmen op een candidaat der vereniging, die dan in het Parlement voor de belangen van Indië op kan komen. De voorzitter antwoordt hierop, dat dit een onderwerp van veel discussie en geschrijf is geweest en het resultaat nihil. Hij vindt het ook verkeerd; wij hebben hier een Hollandsch Parlement en men houdt hier in Nederland rekening met de Nederlandsche politiek.

In overweging zal worden genomen, het door de vereniging bekroonde toneelspel van mev. Kooy van Zeggelen te laten drukken, wanneer het dezen winter niet opgevoerd wordt.

Niemand meer het woord verlangende, sluit de voorzitter om 5 uur de vergadering.

**Begunstigers, nieuwe Leden en Contributie-
 verhoogingen, op peil gebrachte contributies
 en Abonnementen, sedert Juni 1920.**

Begunstigers.	per jaar.
Koninklijke Maatschappij „de Schelde” te Vlissingen	/ 100.—
Amsterdamsche Chininefabriek, Bandoengsche Kininefabriek, Nederlandsche Kininefabriek te Amsterdam	„ 100.—
Nieuwe leden.	per jaar.
F. W. P. Winkel, Curaçao	/ 5.—
D. A. van der Wedden, Haarlem	„ 5.—
A. van Linden Tol, Haarlem	„ 5.—
Mej. A. K. van Walcheren, Haarlem	„ 5.—
F. E. van der Staaij, Breda	„ 5.—
A. J. Gooszen, Vlissingen	„ 5.—
M. J. Harts, Vlissingen	„ 5.—
H. C. Beijerman, Vlissingen	„ 5.—
J. J. van der Jagt, Vlissingen	„ 5.—
F. E. Bretschneider, Vlissingen	„ 5.—
J. W. A. Muller, Vlissingen	„ 5.—
Jos. van Raalte, Vlissingen	„ 5.—
J. G. van Niftrik, Vlissingen	„ 5.—
A. E. Dudok van Heel, Vlissingen	„ 5.—
M. J. Stofkoper, Vlissingen	„ 5.—
W. H. van Wieringhen Borski, Vlissingen	„ 5.—
Dr. J. C. Kindermann, Middelburg	„ 5.—
K. G. A. Muller, Middelburg	„ 5.—
F. H. Umbgrove, Middelburg	„ 5.—
O. Oppenheim, Haarlem	„ 5.—
Dr. van Amson, Suriname	„ 5.—
A. van Pelt, Malang	„ 5.—
F. Kosman, den Haag	„ 5.—
P. F. Laging Tobias, den Haag	„ 5.—
Mevr. Kampf, Breda	„ 5.—
Dutry van Haften, Breda	„ 5.—
A. A. de Bruyn, Breda	„ 5.—
J. A. Köhler, Breda	„ 5.—
J. W. Jansen, Breda	„ 5.—
W. C. Gobius, Haarlem	„ 5.—

WEIJNE & STERNFELD
DANS-INSTITUUT.
 Koningin Emmakade 133, Telefoon 3348
 'S-GRAVENHAGE.
 Prospectus op aanvraag gratis verkrijgbaar.

Koninklijke West-Indische Maildienst
 Amsterdam

Passagiersdienst

naar en van SURINAME en CURAÇAO, Br. Guiana, Trinidad, Venezuela, Columbië, Centraal Amerika, Haiti.

C. A. W. Pauw, Haarlem	„ 5.—
M. Binger, Haarlem	„ 5.—
L. C. Bouricius, Haarlem	„ 5.—
A. P. Liewens, Haarlem	„ 5.—
M. A. van der Lijken, Haarlem	„ 5.—
F. J. Schepp, Suriname	„ 5.—
C. J. M. Kramer, den Helder	„ 5.—
Diran, Riouw	„ 5.—
Mevr. F. de Wetstein Pfister, Driebergen	„ 5.—
Mevr. V. Derx, Driebergen	„ 5.—
Mevr. C. Mitterberger-Pfister, Driebergen	„ 5.—
Mevr. Defais-van Dijk, den Haag	„ 5.—
D. J. Sanders, Haarlem	„ 5.—
J. Oei, Haarlem	„ 5.—
J. A. van Beugen Bik, Haarlem	„ 5.—
Chr. Versteegh, Haarlem	„ 5.—
H. Adelink, Haarlem	„ 5.—
Mevr. A. C. Bouvy-Heerebingh, Zandvoort	„ 5.—
Mevr. M. C. Kruyt-Bouvy, Zandvoort	„ 5.—
J. P. de Vries, Soerabaja	„ 5.—
H. de Vries Franken, Batavia	„ 5.—
G. H. Sijsma, Soerabaja	„ 5.—
J. J. H. Truyen, Weltevreden	„ 5.—
G. E. le Rütte, Weltevreden	„ 5.—
D. Roelfsema, Rotterdam	„ 5.—
H. C. M. Pernis, Weltevreden	„ 5.—
M. F. Onnen, Soerabaja	„ 5.—
J. C. R. Moorman, Bandjar	„ 5.—
F. L. W. Libourel, Bandoeng	„ 5.—
F. F. R. Heide, Buitenzorg	„ 5.—
A. Burggraaf, Soerabaja	„ 5.—
L. G. Brouwer, Weltevreden	„ 5.—
P. A. G. Asselbergs, Semarang	„ 5.—
C. A. Th. Luckmann, Singapore	„ 5.—
Mevr. A. W. Mulder-ten Have, Haarlem	„ 5.—
F. 't Sas, Breda	„ 5.—
W. Rijken, den Haag	„ 5.—
Th. J. G. Locher (St.afd.), Leiden	„ 5.—

Contributieverhoogingen.

N. Christiaans, den Haag	van / 3.—	op / 6.—
J. E. Montel, Suriname	„ „ 2.50	„ „ 4.—
L. J. Schoon, Suriname	„ „ 2.50	„ „ 3.—
H. F. Chateau, Suriname	„ „ 2.50	„ „ 3.—

Op peil gebrachte contributies.

B. M. Goslings, Den Haag	van / 2.—	op / 5.—
A. J. Reijnvaan, Velp	„ „ 3.50	„ „ 5.—
W. N. S. Arntz, Suriname	„ „ 2.50	„ „ 5.—
H. Ahrens, Suriname	„ „ 2.50	„ „ 5.—
E. R. de Vries, Suriname	„ „ 2.50	„ „ 5.—
Dr. N. E. Henriquez, Suriname	„ „ 2.50	„ „ 5.—
C. K. Kessler, Suriname	„ „ 2.50	„ „ 5.—
A. H. de Boer, Scheveningen	„ „ 2.50	„ „ 5.—
W. Elenbaas, den Haag	„ „ 2.50	„ „ 5.—
W. J. Rahder, den Haag	„ „ 2.50	„ „ 5.—
Mej. A. Coninck Liefsting, den Haag	„ „ 2.50	„ „ 5.—
J. Rottier, Leeuwarden	„ „ 2.50	„ „ 5.—
A. F. van Beek, Oegstgeest	„ „ 2.50	„ „ 5.—
E. A. Zeijlinga, Weltevreden	„ „ 2.50	„ „ 5.—

Abonnementen.

Hotel „Dennenoord”, Ginneken	/ 5.—
Hotel „de Kroon”, Breda	„ 5.—
Zuid-Hollandsch Koffiehuis, Breda	„ 5.—
Bibliotheek Koninklijke Militaire Academie, Breda	„ 5.—
Leeszaal Kadetten Koninklijke Militaire Academie, Breda	„ 5.—
Societeit „Unitas”, Vlissingen	„ 5.—
Hotel „Albion”, Vlissingen	„ 5.—
Hotel „De Abdij”, Middelburg	„ 5.—
Grand Hotel „Lange Delft”, Middelburg	„ 5.—
Café Restaurant „de Zon”, Middelburg	„ 5.—
Hotel de la Promenade, Scheveningen	„ 5.—
Café Neuf, Leiden	„ 5.—
Café-Restaurant „de Harmonie”, Leiden	„ 5.—
Maison Chic, Breda	„ 5.—
Hôtel Weimar, Rotterdam	„ 5.—

N.V. ZUID-HOLL. MANEGE
 (voorh. Manege Washington)
 Theresiastr. 145 ing. J. Cauphuysstr., Den Haag, Tel. H. 5306

Moderne Rijlessen. - Paarden per uur en per maand.
 Handel in Paarden. - Luxe Stands en Boxes.
 Tonneaux beschikbaar.

Directeur J. VOGELZANG

L. E. NIEUWENHUIZEN
 LEIDEN - HOLLAND

Blikgroenten: Rood etiket (beste kwaliteit)
 Groen „ (tusschensoort)

Huishoudgroenten merk „Sleutels”
 SPECIALITEIT IN GEZOUTEN GROENTEN

G. KERNER & Co.

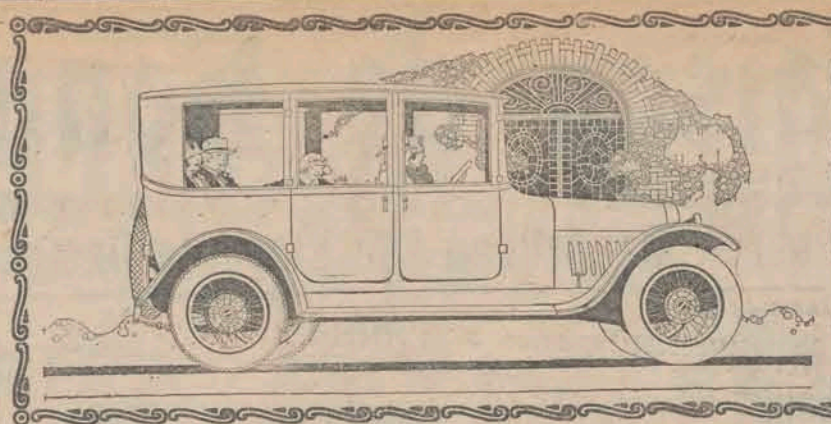
Opgericht 1890 te Soerabaya.

STATIONSWEG 78 DEN HAAG

Specialiteit in Indische Uitrustingen

Filialen te Batavia en Soerabaya

ALLE LEVERINGEN ONDER GARANTIE.

C. J. NEFKENS

DEN HAAG
SCHEVENINGEN

Garage: Van Diemenstraat 159-165
Briefadres: Prins Hendrikstraat 93
TELEF. 1854 TELEF. 1854

Vereeniging OOST en WEST.

HOOFDBESTUUR: Heulstraat 17, 's-GRAVENHAGE.

STUDIE-COMMISSIE. Jongelieden, welke bij aankomst in Nederland inlichtingen wenschen voor onderdak, enz., zelfs van boord afgehaald zouden willen worden, Ouders en Voogden, welke toezicht op hun in Nederland studeerende kinderen of pupillen wenschen, wendt U tot den gedeleerde der Studie-Commissie, den Heer J. C. HIETINK, van der Heimstraat 76, 's-Gravenhage, Telefoon Scheveningen No. 1514.

INFORMATIE-BUREAU ten behoeve van personen, die een werkring zoeken in Nederl. Oost- of West-Indië of daartoe hunne kinderen of pupillen willen opleiden, ook voorlichting verstreckende op elk gebied aan personen van Indië komende of aanraking met Indië zoekende, Secretaris de Heer J. L. VAN GENNEP, Heulstraat 17, 's-Gravenhage, Telef. Haag No. 4519, Bureau-uren 10-12 v.m. en 2.30-4 nam.

TEHUIS VOOR NEDERLANDSCH-INDISCHE BEDIENDEN, „Persinggahan”, van Boetselaerlaan 2, 's-Gravenhage, waar Nederlandsch-Indiërs een tijdelijk onderkomen en hulp en raad kunnen vinden. Indische bedienden, die met een familie naar Indië willen terugkeeren, een dienst zoeken of van dienstbetrekking willen veranderen, wenden zich tot den Directeur, den Heer F. DE MUNNIK, Telef. Scheveningen No. 248

** Bij het INFORMATIE-BUREAU van de Vereeniging „Oost en West”, Heulstraat 17 en de Firma MARTINUS NIJHOFF, Lange Voorhout 9, Den Haag, zijn de navolgende werkjes verkrijgbaar:

- a. Onze Oost II. Iets over den Inlander en zijn Zieleleven, door T. J. BEZEMER.
Prijs: 1 exemplaar 5 cent, porto f 0.01 1/2;
  - b. Onze West (Tweede druk) bestaande uit: I. De Kolonie Suriname, door FRED. OUDSCHANS DENTZ; II. De Kolonie Curaçao, door Mr. B. DE GAAY FONTMAN.
Prijs per exemplaar f 0.50 en f 0.04 1/2 frankeerkosten.
  - c. Staats- en partic. betrekkingen in onze Overzeesche Bezittingen; Werkring en Vooruitzichten.
    - No. I. De Bestuursambtenaren in Nederl.-Indië. (2de, geheel omgewerkte druk met 8 foto's).
Prijs: f 0.75 per exemplaar en f 0.04 1/2 frankeerkosten.
    - No. II. De Geëmployeerde bij de Javasuker-Industrie. (2de, verbeterde druk).
Prijs: f 0.25 per exemplaar en f 0.03 frankeerkosten.
    - No. III. De Rechterlijke Ambtenaar in Nederlandsch-Indië. (Tijdelijk uitverkocht)
    - No. IV. De Ingenieur in Nederlandsch-Indië. (2de, verbeterde druk).
Prijs: f 0.75 per exemplaar en 0.03 frankeerkosten.
    - No. V. De Ambtenaar bij het Boschwezen in Nederlandsch-Indië.
Prijs: f 0.20 per exemplaar en f 0.03 frankeerkosten.
    - No. VI. De Ambtenaar bij het Onderwijs in Nederlandsch-Indië. (2de verbeterde druk).
Prijs: f 0.25 per exemplaar en f 0.04 1/2 frankeerkosten.
    - No. VII. De Vooruitzichten van den Nederlandschen arts in Nederlandsch-Indië.
Prijs: f 0.25 per exemplaar en f 0.04 1/2, frankeerkosten.
    - No. VIII. De Ambtenaar bij den dienst der in- en uitvoerrechten en accijnzen in N.-Indië.
Prijs: f 0.20 per exemplaar en f 0.03 frankeerkosten.
    - No. IX. De Ambtenaar bij de Gouvernements-Marine in Nederl.-Indië. (2de verb. druk).
Prijs: f 0.20 per exemplaar en f 0.03 frankeerkosten.
    - No. X. De Ambtenaar bij den Post-, Telegraaf- en Telefoon dienst in Nederlandsch-Indië.
Prijs: f 0.25 per exemplaar en f 0.04 1/2 frankeerkosten.
    - No. XI. De Geëmployeerde bij de Rubber-(caoutchouc) cultuur en bij eenige Bergcultures in Nederl.-Indië.
Prijs: f 0.40 per exemplaar en f 0.03 frankeerkosten.
  - d. Emancipatie-Toespraak door Th. A. C. COMVALIUS. Prijs: 1 ex. f 0.25, porto f 0.01 1/2.
- N.B. Beleefd verzoek bij bestelling het kostende vooraf per postwissel toe te zenden aan het Informatie-Bureau, Heulstraat 17, te 's-Gravenhage.

Afdeling 'S-GRAVENHAGE.

Aan het Bureau Leraar van Meesterdevoert 187, zijn van 10-12 en van 2-4 uur (uitgezonderd Zaterdagmiddag) inlichtingen te bekomen omtrent de volgende personen die werk zoeken voor:

- Musiek- en Zanglessen.
- Lesken- en Schilderlessen.
- Lessen in moderne talen.
- Fransche-, Duitsche-, Engelsche- en Italiaansche Conversatielessen.
- Opleiding admittie examen H. B. S. en Gymnasium.
- Schrijf-, Type- en Vertaalwerk.

Dese inlichtingen zijn ook te verkrijgen op schriftelijke aanvraag bij den Secretaris der Commissie voor hulp aan werkzoekenden, den heer J. A. SOETENS, Buys Ballotstraat 15.

Aan bovengenoemd adres zijn ook inlichtingen te bekomen omtrent Families, die zich belasten met de opvoeding van kinderen, omtrent hotels, pensions, inrichting, medische hulp, onderwijs, enz.

OPGAVE van Leden der Vereeniging „Oost en West”, die zich beschikbaar stellen voor het geven van privaattlessen in Indische talen, Staats- en Strafrecht.

- A. H. J. G. WALBEEHM, Hooge Rijn dijk 55, Leiden. — Javaansch. — Maleisch.
- Mr. E. RIJKE, Witte Singel 46, Leiden. — Staatsinstellingen van Ned. O. en W.-Indië. — N.-I. Strafrecht. — N.-I. Strafvordering. — Madoereesch. — Javaansch. — Maleisch.
- B. TAGOR, Inl. Veearts, Korte Jansstr. 19, Utrecht. — Maleisch. — Battaksch.
- J. J. F. SCHREUEL, Gepens.-Assist.-Res., Vogelkersstraat 1, Den Haag. — Maleische taal- en letterk.
- B. TH. BRONDGEEST, Heerenweg 199, Haarlem. — De Islam en zijn betekenis voor Indië. — Arabisch. — Maleisch. — Javaansch.
- A. H. JANSEN, Hamerstraat 25, Bussum. — Maleisch (gramatica, correspondentie, spreken); geeft les te: Bussum, Naarden, Weesp, Amsterdam, Hilversum, Baarn, Laren en 's-Graveland.
- Mr. F. C. L. MEIJER, Hoogeweg 56, Zantvoort. — N.-I. Strafrecht - N.-I. Strafvorder. - Alg. Ind. vraagstuk.
- H. J. VERMEER, 1e v. d. Boschstraat 91, Den Haag. — De Maleische omgangstaal voor de praktijk.

LEDEN, die in deze opgave opgenomen wenschen te worden, kunnen zich opgeven aan den Secretaris der Vereeniging, Heulstraat 17, 's-Gravenhage.

De Haagsche Broodfabriek

„Theario”

Fabriek en Kantoor:
Bilderdijkstraat 139

levert alle soorten

Brood,
Luxe-Brood,
Beschuit,
Koek- en
Banketbakkersartikelen.

De Haagsche Broodfabriek heeft in ALLE deelen van de stad EIGEN WINKELS.

Zij staat sedert 1909 voortdurend onder contrôle van het Station voor Maalderij en Bakkerij te Wageningen.

Onze eigen Winkels zijn gevestigd in de:

- BILDERDIJKSTRAAT 143
- REGENTESSELAAN 55
- NOORDEINDE 192
- FRED. HENDRIKLAAN 189
- REINKENSTRAAT 34
- THERESIASTRAAT 50
- 1e V. D. BOSCHSTRAAT 53
- KEIZERSTRAAT 24
- WEIMARSTRAAT 59a
- BEEKLAAN 329
- BEZUIDENHOUT 134
- TROMPSTRAAT 37
- VALERIUSSTRAAT 72
- KORTE POTEN 26
- KONINGIN EMMAPLEIN 6
- VAILLANTLAAN 394

Brengrt een bezoek aan „Boeatan”, Magazijnen van Ind. Kunstnijverheid.

Leverancier van H. M. de Koningin.

Maison de Bonneterie

Leverancier van H. M. de Koningin.

DEN HAAG, Buitenhof-Groenmarkt.

AMSTERDAM, Kalverstraat-Rokk

Grootst gesorteerde Magazijnen van Elegante Dames- en Kinderconfectie.

Mantel en Costumemagazijnen

Maison H. SIMONS

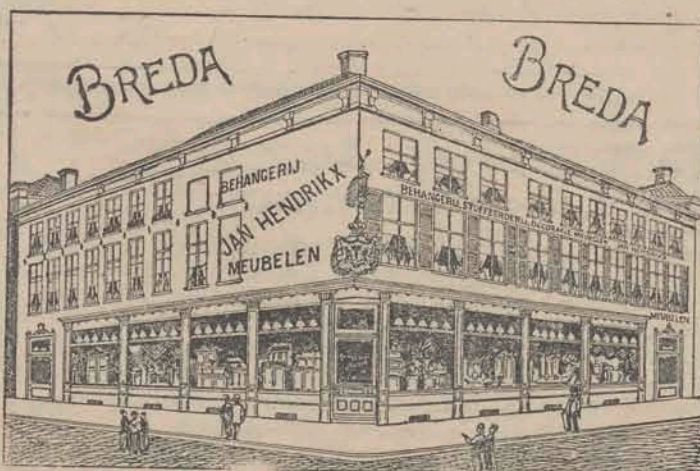
Heulstraat 13 ..... Telefoon 2005

Noordeinde 17a ... Telefoon 6537 ¹⁵⁹

.... Mantels, Mantelcostumes, Taillecostumes ....

Avondtoiletten, Blouses, Costumerokken, Peignoirs

Steeds ruime sortering, prima coupe en kwaliteiten.

BOSCHSTRAAT 1. ¹⁰⁴

MAGAZIJN VAN

Heerenhoeden en Pelterijen,

EDUARD PELGER,

Prinsestraat 35 - Den Haag,

Telefoon No. 3902. ³⁰

N.V. Autogarage „CITO”

Schenkweg 7 - 's-GRAVENHAGE, - Tel. H. 6290 ¹⁶⁰

Luxe Verhuur-Auto's

Oudste en Soliedste Adres

Opgericht Ao 1781

Inrichting voor Complete Meubileering ⁷¹

N.V. „L. P. SMULDERS' MEUBELFABRIEK”

Tolbrugstraat 11 - BREDA - Tel. Interc. 235.

Behangerij, Stoffeerderij
..... Matrassen .....

COMPLETE MEUBILEERING BEHANGERIJ

Centraal Meubelmagazijn

= „DUINOORD” =

Reinkenstraat 25 DEN HAAG Tel. H. 2624

STOFFEERDERIJ MEUBELMAKERIJ

HAAGSCHE MANUFACTUURHANDEL

voorheen VAN HOUTEN & Co ¹⁶⁵
Groote Markt 4, DEN HAAG, Tel. 1974, Laan 2-4

- Manufacturen
- Witte Goederen
- Karpetten
- Loopers
- Ledikanten
- Bedden
- Dekens
- Matrassen
- Vitrages
- Gordijnen

Groote sortering
Slaapkamer - Ameublementen

A. SCHRÖDER & Co.
Groenmarkt.

ALLES voor het BAD

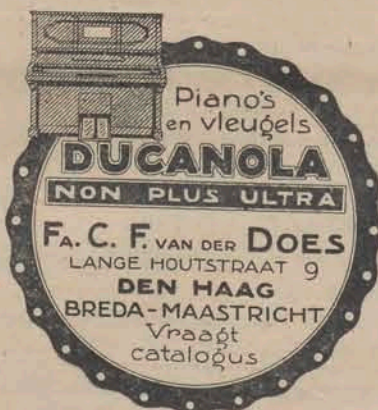
ZUID-HOLLANDSCHE BIERBROUWERIJ

DEN HAAG

Bijkantoren te AMSTERDAM, BANDOENG,
BATAVIA, SOERABAYA, BOMBAY, BRUSSEL,
LONDEN, PARIJS ³⁰

Vraagt de alom bekende

Z. H. B. Bieren

F. A. C. F. VAN DER DOES
LANGE HOUTSTRAAT 9
DEN HAAG
BREDA-MAASTRICHT
Vraagt catalogus

Modemagazijnen

van Bommel

Prins Hendrikstraat 98-106 ²⁰²

Opruiming

van alle Dames-Confectie

Zeer voordeelig

P. B. VAN MOORSEL & Co

Kerkplein 11-12, naast het Hoofdpostkantoor.
Terenstraat 5-6 - Telefoon 2898 - Den Haag ⁵

Goedkoopst adres voor het geheel
of ged. installeren van woningen.

Holland-Canada Hypotheekbank

Directie: Mr. J. D. P. TEN BOSCH te Den Haag en J. G. COSTER te Winnipeg. ⁹⁵

5 pCt. Pandbrieven tegen beurskoers.

Uitstaand bedrag Pandbrieven ongeveer f 22.000.000.

Drukkerij ten Hagen

levert tegen billijken prijs drukwerk
dat aan bijzondere eischen voldoet.